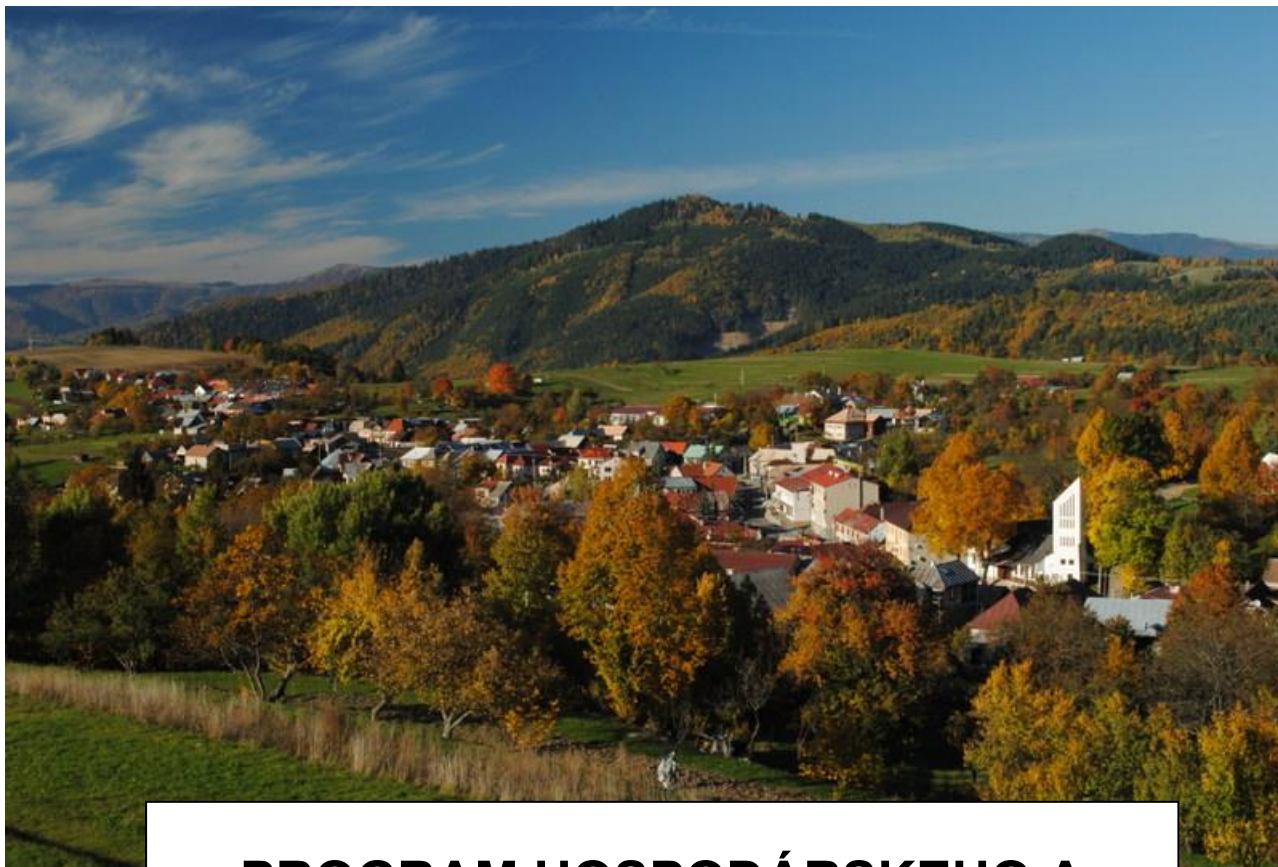

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A
SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE**
na roky 2014 - 2020

Strelníky

Rok 2013

Zadávatel':

obec Strelníky a Združenie obcí mikroregiónu Nízke Tatry
a Rudohorie „RENTaR“ – 9 obcí

Dokument vznikol za podpory:

Združenia obcí mikroregiónu Nízke Tatry a Rudohorie „RENTaR“ – 9 obcí,

obce Strelníky

a podpory

Občianskeho združenia KRTKo

*Za množstvo užitočných a vzácnych informácií, aktívnu spoluprácu pri analýzach, hodnotení
súčasného stavu ako aj pri programovaní budúcnosti obce do roku 2020*

d' a k u j e m e

*starostovi, pracovníkom obecnému úradu, aktívnym podnikateľom, zástupcom občianskych
iniciatív, spolkov, klubov, partnerom a všetkým zúčastneným obyvateľom, ktorí prejavili záujem
a spolupracovali na tomto dokumente.*

Programovacie obdobie:

2014 – 2020

OBSAH

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.	Úvod	4
1.1	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	4
1.2	Ciele a procesy programovania	5
1.3	Štruktúra programu	7
1.4	Úvodná charakteristika riešeného územia	8
1.5	Širšie územné väzby	9
2.	Analýza geografického a environmentálneho potenciálu	11
2.1	Prírodné pomery	11
2.1.1	Geologické pomery	11
2.1.2	Geomorfologické pomery	11
2.1.3	Klimatické pomery	12
2.1.4	Hydrologické pomery	12
2.1.5	Pôdne pomery	12
2.1.6	Rastlinstvo a živočíšstvo	12
2.1.7	Chránené územia	13
2.1.8	Životné prostredie	15
2.2	Súčasná krajinná štruktúra	15
2.	Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov	17
2.3	Urbanistická štruktúra sídla (v širších súvislostiach)	17
2.4	Kultúrne – historický potenciál	18
2.5	Demografická situácia	19
2.6	Technická infraštruktúra	21
2.7	Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie	25
2.8	Hospodárska základňa	27
2.9	Rekreácia a cestovný ruch	29
2.10	Trh práce	31
2.11	Ľudský potenciál	32
2.12	Rozvojové dokumenty (súladi s existujúcou dokumentáciou rozvoja)	33
2.13	Realizovaný rozvoj	37
2.14	Finančná analýza	38
3.	SWOT analýzy	40
3.1.	Vnútorne SWOT analýzy	41
3.2.	Vonkajšie SWOT analýzy	42
4.	Hodnotenie	44
4.1	Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)	44

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

1.	Strategický cieľ a opatrenia	46
	Špecifický cieľ č. 1, opatrenia a aktivity	47
	Špecifický cieľ č. 2, opatrenia a aktivity	49
	Špecifický cieľ č. 3, opatrenia a aktivity	52
2.	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programu	55
2.1.	Riadiaci orgán Programu rozvoja - PHSR	55
2.2	Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja - PHSR	55
3.	Finančné zabezpečenie a harmonogram	57
4.	Monitoring	58
4.1	Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu - príloha č. 2	58
4.2	Monitorovací orgán Programu rozvoja - PHSR	58
5.	Časový harmonogram realizácie programu	58
5.1	Krátkodobé plánovanie do roku 2017	58
5.2	Plán investičných a neinvestičných zámerov na roky 2014-2017 – príloha č. 1	59

INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA

		60
Prílohy k dokumentu		61
Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu		

ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Úvod

1.1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so zákonom 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa metodiky SAŽP spracovanej v rámci Programu obnovy dediny „Programovanie trvaloudržateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov“ ako spracovať strategický dokument programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia vidieckych obcí (autor: SAŽP – Ing.arch. Iveta Kavčáková a kol.). Vypracovaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry. PHSR sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť. Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pri programovaní hrá dôležitú rolu práve rozdiel medzi obcou s cca 100 obyvateľmi a menej a obcou s 2000 a viac obyvateľmi. Programovanie touto metódou zohľadňuje skutočnosť, že ide o obec s počtom obyvateľov 779 (31.12.2012 ŠÚSR), ktorá nevyniká výrazným hospodárskym ani sociálnym rozvojom. Nie je možné programovať rozvoj takejto vidieckej obce rovnako ako na úrovni miest a väčších obcí. Sociálnymi a ekonomickými partnermi sú priamo obyvatelia obce výnimočne tí, ktorí na území obce podnikajú resp. tí, ktorých inštitúcie sa na území nachádzajú. V prípade obce Strelníky ide o prejazdnu obec smerom do Podpoľania a obce Povrazník a v opačnom smere do obce Ľubietová s nepriaznivým dopravným prístupom vo vzťahu k lokalizácii významnejších ekonomických resp. sociálnych aktivít. Strelníky majú prioritne charakter obytnej obce s prioritne poľnohospodárskym a sociálnym zázemím.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele, priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

PHSR sa spracováva v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi v zmysle platnej legislatívy. Ako východiská pre definovanie jednotlivých častí PHSR boli aj:

1. Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, MVRR SR, apríl 2004
2. Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ENTERPLAN v spolupráci s VOKA, ARVI a BBSK)
3. Koncepcia územného rozvoja Slovenska
4. Územný plán VÚC Banskobystrického kraja
5. PHSKR Banskobystrického kraja
6. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Banská Bystrica a Zvolen
7. ÚPD obcí a mikroregiónu (aktuálne dokumentácie)

1.2 Ciele a procesy programovania

Obec Strelníky pristúpila k riešeniu PHSR obce prostredníctvom spoločného dokumentu pre spoločné územie mikroregiónu RENTaR spolu s 8 obcami (Brusno, Lučatín, Ľubietová, Medzibrod, Moštenica, Pohronský Bukovec, Povrazník, Hiadľ). Analytická časť je spracovaná individuálne za každú obec t.j. aj za obec Strelníky. Spoločná je stratégia rozvoja celého územia s ohľadom na komplexnosť a optimalizáciu rozvoja regiónu tak, aby bola garantovaná koordinácia aktivít obcí s ohľadom na ich funkcie v rozvoji regiónu. Krátkodobé plánovanie rozvoja obcí (Akčný a finančný plán) je identifikované podľa jednotlivých obcí. Spoločná stratégia predurčuje v území zabránenie konkurencie a dáva predpoklady pre dobrú spoluprácu jednotlivých obcí. Stratégia rozvoja obce Strelníky je v súlade s mikroregionálnymi zámermi, čo garantuje komplexnosť a koordináciu rozvoja územia, lepšie využitie a doplnkovosť existujúcich zdrojov bez rizika duplicity, neefektívnosti a konkurenčnosti medzi susednými obcami.

Programovanie prebiehalo na troch úrovniach.

1. **Zvnútra** – Plánovanie s verejnosťou v obci
Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou
(zástupcovia partnerských a záujmových skupín v obci)
Programovanie s podnikateľskou sférou
2. **Zvonku** - Pohľad a hodnotenie odborníka na riešené územie
(na krajinu, ekológiu, architektúru, dopravu, a iné) z hľadiska existujúcich a potenciálnych zdrojov (prírodné, fyzické, duchovné, ľudské, a iné)
3. **Dohoda** - Výsledkom programovacieho procesu je dohoda záujmových strán na spoločnej vízii a stratégii rozvoja.

Plánovanie s občanmi

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane užívateľov územia obce, ktorí boli obcou vyzvaní zúčastniť sa procesu programovania. Účasť bola dobrovoľná a proces transparentný.

Prostriedkom získavania informácií z prieskumu verejnej mienky boli ankety, dotazníky a verejné stretnutia. Informácia o príprave rozvojového dokumentu bola zverejnená na web stránke obce, v obecných novinách, na verejnej tabuli ako aj oznámením obecným rozhlasom. Verejnosť mohla vyjadriť svoj názor prostredníctvom ankety ale aj prostredníctvom osobnej účasti na verejných stretnutiach. Účasť verejnosti bola umožnená aj priebežne počas procesu možnosťou doručenia podnetov, návrhov a riešení na uvedený kontakt. Na **stretnutí** občania a miestni aktéri prišli a hovorili o tom, čo je v obci slabou stránkou a čo navrhujú zmeniť, zrušiť a riešiť ale aj o tom, čo je silnou stránkou a čo navrhujú ponechať, obnoviť a rozvíjať. Súčasne sa zaoberali zamyslením sa nad tým, v čom vidia nové možnosti rozvoja a v čom možné riziká. Takejto analýze problémov hovoríme aj **vnútorná SWOT analýza**. Stretnutie začalo želaniami občanov na otázku: „*Aká by mala byť naša obec do roku 2020?*“. Želanie sa stalo dlhodobou víziou aj pre roky 2014 -2020. Cieľom stretnutia boli diskusie o možnostiach a predpokladoch rozvoja obce a toho, čo obyvateľ, užívateľ resp. návštevník od rozvoja očakáva.

Výsledkom práce s verejnosťou a miestnymi rozvojovými aktérmi boli priority rozvoja obce Strelníky podľa rozvoja oblastí ako: ľudia, cestovný ruch, malé a stredné podnikanie, technická vybavenosť, sociálna starostlivosť, ŽP a iné.

Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou

Z plánovania sa na základe dobrovoľnosti a ochoty spolupracovať vytvorí skupina tzv. **aktívna verejnosť**, ktorá sa stáva súčasťou jednej veľkej tzv. **mikroregionálnej akčnej plánovacej skupiny**, ktorá rovnako ako občania v obci postaví **víziu**, definuje **SWOT analýzu** územia, jeho potenciálu a predpokladov rozvoja, **plánuje a hodnotí priority rozvoja**.

Akčnú skupinu tvoria aktívni občania, predstavitelia obce, záujmových skupín, podnikateľov, štátnej správy a odborníkov, ktorých záujmy tvoria základ pre budúci rozvoj.

Súbežne s prácou s verejnosťou odborníci spracovali **Audit územia a zdrojov**, ktorý je zas akýmsi „**pohľadom zvonku**“. Ten hodnotí územie a existujúce zdroje (okrem územia sú to ľudia, príroda, stavby, história, a pod.)

Akčná skupina porovnáva obidva pohľady, výsledkom čoho má byť jasná a presvedčivá **spoločná rozvojová stratégia**, teda odpoveď na otázku „**Čo chceme v rozvoji obce/mikroregiónu dosiahnuť a akým spôsobom**“ za obdobie 10-15 rokov a čo povedie všetkých k oživeniu a posilneniu a čo zaručí trvaloudržiateľný rozvoj. Práca všetkých zainteresovaných má byť spoločnou dohodou na strategických krokoch smerovaných k spoločnému cieľu.

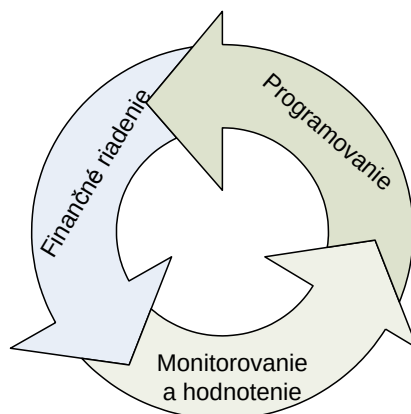

1.3 Štruktúra programu

Analytická časť		Popis a hodnotenie		
		SWOT analýza		
		Smery rozvoja		
		Ciele a priority		Strategická časť
		Stratégia soc.ekon.rozvoja		
		Programovanie		
		Finančné zabezpečenie		
Implementácia		Riadenie programu		
		Monitoring		
		Organizačné zabezpečenie		

Strategické plánovanie podpory regionálneho rozvoja pozostáva z týchto troch hlavných procesov:

- programovanie
- finančné zabezpečenie
- monitorovanie a hodnotenie

1.4 Úvodná charakteristika riešeného územia

Región: okres Banská Bystrica
 Nadmorská výška: 666 m n.m.
 Rozloha: 17,46 km² (1746 ha)
 Počet obyvateľov: 778 (2013)
 Hustota obyvateľstva: 45 obyvateľ(ov)/km² (31.12.2011)
 Prvá písomná zmienka: 1465
 Štatistická územná jednotka: 509027 PSČ: 976 55 (pošta Ľubietová)
 Adresa obecného úradu: Strelníky, 976 55 Strelníky

Z hľadiska administratívneho členenia je obec Strelníky súčasťou okresu Banská Bystrica a Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Obec je členom mikroregiónu Rentar. Obec Strelníky - je vzdialená od Banskej Bystrice 28 km a jej nadmorská výška v strede obce je 666 m. Pôvodný názov obce bola ŠAJBA, ktorá bola v roku 1948 premenovaná na Strelníky

Obec sa radí k nízko položeným obciam. Celková výmera územia presahuje 17,46 km².

Obec sa spomína v roku 1465 ako poddanská obec Ľubietovej. V 16.-17. storočí často ohrozovaná Turkami, až ju v roku 1577 prepadli. V 19. storočí sa obyvatelia zaoberali chovom oviec a dobytkou, výrobou dreveného náradia, uhliarstvom, povozníctvom a pracovali v okolitých pílach a železiarskych závodoch. Z obdobia 1. ČSR sú povestní bačovia a valasi, ktorých značný počet každoročne odchádzal za prácou na rôzne miesta Slovenska. Ešte v polovici 20. storočia tu boli zachované zrubové a murované podpivničené trojpriestorové domy pod valbovou i sedlovou šindľovou strechou, omazané a obielené s pridaním modrej hlinky. Dvory sú uzavreté vysokou bránou, za obytnou časťou je maštaľ, ovčín, stodola a kôlna.

Obec Strelníky patrí do mikroregiónu RENTaR, ktorá zahŕňa katastrálne územia ôsmich obcí – Brusno, Hiadeľ, Ľubietová, Medzibrod, Moštenica, Pohronský Bukovec, Povrazník a Lučatin. Celková rozloha mikroregiónu je 8 563 ha. Cez riešené územie preteká rieka Hron, západnú časť tvoria lesy Kremnických vrchov a východnú pohorie Poľany.

Základná charakteristika obce Strelníky

Tabuľka č. 1 a 2

Obec	id. číslo	okres	najnižšia nadm. výška	najvyššia nadm. výška
Strelníky	313840	601	380	1194

Zdroj: ŠÚSR k 31.12.2013

Obec	Kód ZUJ	Rozloha katastra v km ²	Počet obyvateľov v r. 2012	Hustota obyvateľstva v katastri: obyv./ km ²	Výročie prvej písomnej zmenky o obci v r. 2014
Strelníky	509027	17,46	779	44,6	1465

Zdroj: obec 2013

1.5 Širšie územné väzby

Obec Strelníky sa nachádza na strednom Slovensku, na rozhraní regiónov Pohronia a Podpoľania, v bode definovanom matematicko-geografickými súradnicami: 48° 42' s.z.š. a 19° 20' v.z.d. západne od geografického stredu Slovenska (Ľubietovský Vepor). Rozprestiera sa na predhorí a severných svahoch Poľany. Obec leží v ochrannom pásme CHKO Poľana. Tvar obce je pretiahnutý v smere SZ - JV a zaberá územie s rozlohou 17,46 km. Susednými obcami Strelník sú Ľubietová, Hrochoť, Poniky a Povrazník.

Obec má vynikajúcu polohu južne od Nízkych Tatier s celoročnou turistikou a severne od svahov Poľany.

Z územného hľadiska chotár obce **Strelníky** patrí do regiónu Horehronia. Obec sa nachádza 28 km od Banskej Bystrice, smerom na Brezno po pravej strane. Dopravne je obec napojená štátnou cestou na cestu I. triedy spájajúcu Banskú Bystricu s Breznom. Najväčší podiel z celkovej výmery katastrálneho územia tvoria lesy a poľnohospodárska pôda.

Mikroregión RENTAR susedí s dvomi okresmi. Na severe susedí s okresom Ružomberok a na východe s okresom Brezno. Údolnou nivou rieky Hron prechádza štátna cesta I. triedy I/66 spájajúca okresné mestá Banskú Bystricu a Brezno a železničná trať Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany, prepájajúca ŽSR s európskou železničnou sieťou.

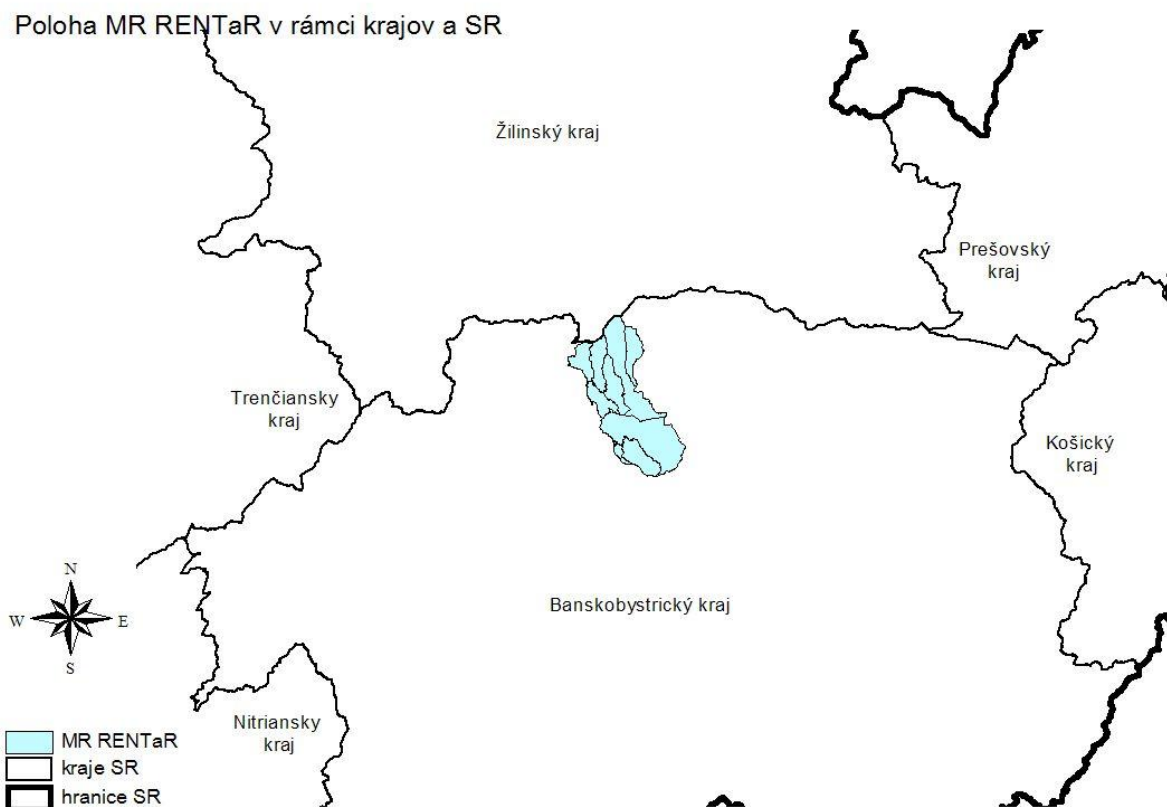
Okresné mestá Banská Bystrica a Brezno plnia pre mikroregión funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a čiastočne aj funkciu centier dopravy a zamestnanosti.

Mikroregión RENTAR je záujmové združenie obcí Brusno, Hiadeľ, Lučatin, Ľubietová, Medzibrod, Moštenica, Povrazník, Pohronský Bukovec a **Strelníky**.

Združenie je neziskovou organizáciou, ktorá svoje prostriedky používa na rozvoj obcí mikroregiónu. Mikroregión RENTAR sa nachádza v severnej časti Banskobystrického kraja v severovýchodnom cípe Banskobystrického okresu. Severná a východná hranica mikroregiónu je totožná s hranicou okresu, západnú a južnú hranicu tvoria katastrálne hranice obcí nachádzajúcich sa v západnej a južnej časti mikroregiónu.

Mikroregión sa rozprestiera na území 6-tich geomorfologických celkov. Stredom sa tiahne Horehronské podolie a Zvolenská kotlina. Smerom na sever sa rozprestierajú Nízke Tatry a Starohorské vrchy. Južnú časť (obec Povrazník) zaberajú Veporské vrchy, Zvolenská kotlina a Poľana.

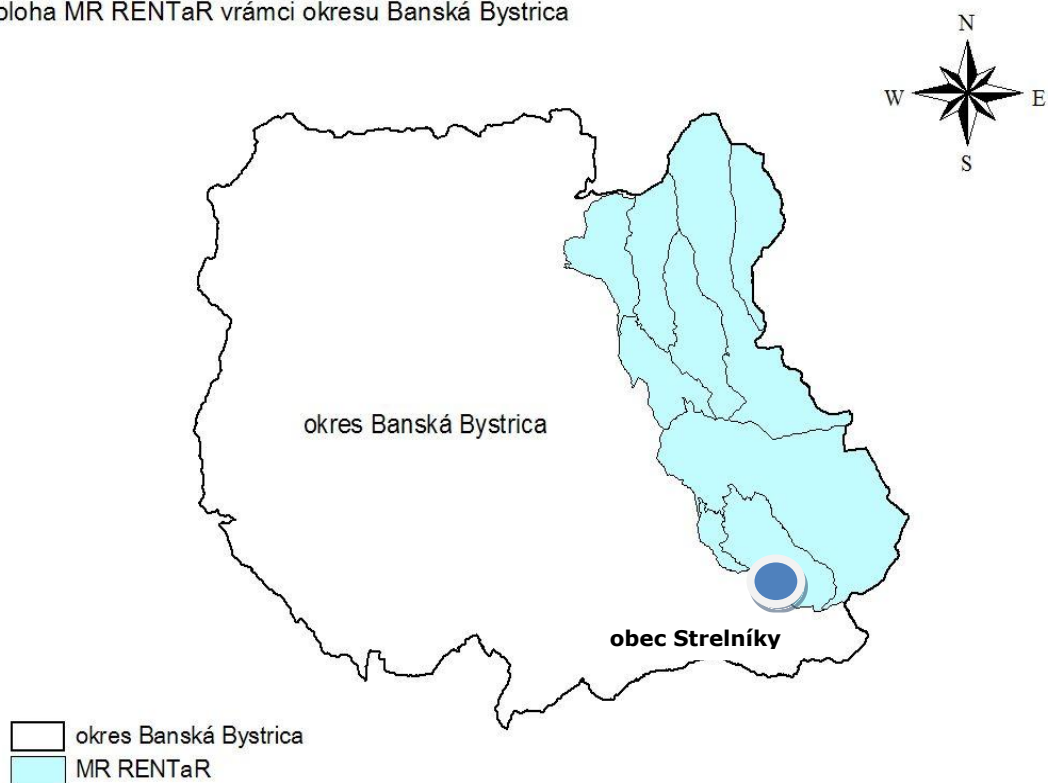
Rozvoj mikroregiónu je podmienený priestorovo aj funkčne vyváženým rozvojom všetkých obcí nachádzajúcich sa v tomto priestore vrátane obce Strelníky.

Mikroregión RENTaR

Poloha MR RENTaR v rámci okresu Banská Bystrica

2. ANALÝZA GEOGRAFICKÉHO A ENVIRONMENTÁLNEHO POTENCIÁLU POPIS SÚČASNEJ SITUÁCIE

2.1 Prírodné pomery (v širších súvislostiach)

Obec **Strelníky** leží na predhorí a severných svahoch Poľany. Zväčša odlesnený vrchovinný chotár tvoria pyroklastiká andezitov a ryolitov. Vyskytujú sa tu i menšie ložiská železných rúd a hnedého uhlia. Na hnedých lesných pôdach sú lúky a pasienky, lesy (buk, dub, smrek) sú len v juhovýchodnej časti pod Poľanou. Obec leží v ochrannom pásme CHKO Poľana v nadmorskej výške 666 m.. Reliéf územia je výsledkom tektonickej činnosti, vulkanizmu, erózie a sedimentácie. Nad obcou je aj kopec Vysoká, ktorá je vulkanického pôvodu. Ďalšou zaujímavosťou je Hrb (1255m), ktorý je považovaný za geografický stred Slovenska, a z ktorého je za priaznivého počasia nádherný výhľad na Slovenské Rudohorie. Obec je aj známou hubárskou oblasťou.

2.1.1. Geologické pomery

Príslušnosť územia k Západným Karpatom, pestrý geologický a geomorfologický vývoj určujú celkový ráz prírody. Geologickú stavbu vo východnej časti územia tvoria veporidy, centrálnu a západnú časť mladotretihorné vulkanity. Poľana sa vyznačuje osobitnou štruktúrou reliéfu, na ktorom možno vidieť množstvo rôznych vulkanických foriem, ako sú napríklad lávové prúdy, skalné bralá, veže apod.

Hodnota Poľany spočíva predovšetkým v jej jedinečnej forme. Kruhovitý, odolný okraj bývalého sopečného krátera sú prerazené na západnej strane tokom riečky Hučava, ktorá zároveň odniesla zvetranú výplň bývalého krátera. Odolnejšie okrajové časti ostali stáť dodnes a kruhovito obkolesujú kotlinu Kyslinky, kde možno nájsť mohutné skalné bloky, pozliepané zo sopečných bômb a tmelu a potom aj pôvodné kusy skál vyvrhnuté pri vulkanickej činnosti. Táto fascinujúca terénna učebnica horotvorných procesov je najlepšie viditeľná práve z vrcholových častí Poľany, ktoré tvoria okraj bývalého krátera. Ten do kotliny spadá často kolmými skalnými blokmi a dodáva mu typický divoký ráz (http://www.minerality.sk/files/lok/66_polana_sme.htm, 27.12.2008).

Oblasť, v ktorej leží i obec Strelníky je dôležitou súčasťou vnútorných Karpát. Pohoria majú väčšinou stratovulkanickú stavbu - stavbu zvrstvených sopiek, čo znamená, že sa v nich striedajú výlevy láv s polohami pyroklastík, t. j. sypkého vyvrhnutého materiálu (tufov, aglomerátov). Sopečná činnosť podnietila vznik rudných ložísk na širšom okolí. Predpokladá sa aj súvis s mineralizáciou v Ľubietovej, Ponikách a Ponickéj Hute. Jedná sa o minerály ako chalkopyrit, sfalerit a galenit v tenkých kremenných žilách. V okolí Strelníka a Povrazníka pri Ľubietovej sa nachádzajú železné rudy (hematit - limonit) opálového typu a slabé sloje hnedého uhlia (lignit).

2.1.2. Geomorfologické pomery

Na územie obce zasahujú dve geomorfologické jednotky, konkrétne zo severu celok Zvolenská kotlina s podcelkom Povraznícka brázda a južnú časť vyplňa celok Poľana s podcelkom Vysoká Poľana. Patria do oblasti Stredoslovenského stredohoria. Reliéf obce je determinovaný oblasťou v ktorej sa nachádza. Ide o masív pohoria Poľana. Poľana je najvyšším slovenským sopečným pohorím. Masív Poľany tvorí do oblúka skrútený horský chrbát, otvorený smerom na západ Hrochotskou dolinou, ktorá sa

uprostred oblúka kotlinovite rozširuje. Tvar pohoria aj jeho stavba hovoria, že ide o kalderu, ktorá vznikla eróziou pôvodného krátera stratovulkánu a je najväčšou v strednej Európe.

Severná časť katastra je vrchovina a najvyšším bodom je Vtáčnik (867 m n.m.), južnú časť vypĺňa rozsiahla a členitá rázsocha Ľubietovskej Bukoviny (1194 m n.m.), najvyššieho vrchu obce, a Mince (1028 m n.m.) a na západnej strane podstatne nižší Jasenový vrch (909 m n.m.). Na juhovýchode čiastočne zasahuje do katastra severný hrebeň kaldery vyhasnutého vulkánu. Okolie obce sa vyznačuje osobitnou štruktúrou reliéfu, na ktorom možno vidieť množstvo rôznych vulkanických foriem, ako sú napríklad lávové prúdy, skalné bralá, veže a pod.

Reliéf obce je determinovaný oblasťou v ktorej sa nachádza. Ide o masív pohoria Poľana. Poľana je najvyšším slovenským sopečným pohorím. Opisovanú oblasť možno približne lokalizovať východne od Zvolenskej kotliny po stratovulkán Poľany. Severnú aj západnú hranicu tvorí rieka Hron, zahrňujeme do nej aj najzápadnejšiu časť Veporských vrchov. Poľana v čase vulkanickej činnosti ovplyvňovala široké okolie. V okrajových častiach vznikli pôsobením hydrotermálnych roztokov viaceré mineralogicky zaujímavé náleziská.

Tabuľka č. 3

Obec	Najnižšia nadmorská výška	Najvyššia nadmorská výška
Strelníky	380	1194

Zdroj: obec 2013

2.1.3. Klimatické pomery

Prírodné pomery celej detvianskej oblasti sú podmienené jej príslušnosťou k Západným Karpatom, ktoré ležia v miernom pásme. Táto skutočnosť určuje celkový ráz a vlastnosti prírody. Stredom územia v okolí rieky Hron sa tiahne kotlinová klíma mierne chladná a chladná. Smerom na sever a juh s narastajúcou nadmorskou výškou prechádza klíma do horskej chladnej, postupne studenej až veľmi studenej na vrchoch Nízkych Tatier. Klíma je málo diferencovaná a je charakterizovaná ako mierne teplá s veľkou inverziou teplôt. Priemerná teplota najchladnejšieho mesiaca januára je - 6°C až - 3,5°C, najteplejšieho mesiaca júla 14°C až 17°C. Priemerný počet letných dní v roku je 55, mrazových dní 120 až 160. Priemerná úhrnná suma ročných zrážok je 700-800 mm, z čoho najviac pripadá na jún (v priemere 110 mm zrážok) a najmenej na marec. Oblasť je charakteristická pomerne nízkym výskytom hmiel. Snehová pokrývka trvá približne 70 dní, vo vyšších polohách 100-120 dní. Maximálne výšky snehovej pokrývky sú 100-120 cm. Najsnežnejšími mesiacmi sú jún, júl a august.

2.1.4. Hydrologické pomery

Katastrom obce preteká potok Hutná, tvoriaci celú východnú hranicu obce, horný tok Vôdky pretekajúcej stredom katastra a horný tok Zolnej tvoriacej juhozápadnú časť hranice obce. Oblasť je pomerne bohatá na podzemné vody. Máme možnosť tu nájsť nielen obyčajné podzemné vody, ale aj minerálne pramene – napr. v obci Čerín na pomedzí Poľany a Zvolenskej kotliny, Linhartovka v Ľubietovej a pod..

2.1.5. Pôdne pomery

V riešenom území prevládajú najmä kambizeme, rendziny a podzoly. V alúviu Hrona, najmä v západnej časti územia sa nachádzajú fluvizeme a luvizeme oglejené. Smerom na sever prechádzajú do pásu rendzín, ktorý s rastúcou nadmorskou výškou prechádza do pásu kambizemí nenasýtených, kambizemí podzolových a podzolov na vrcholových partiách Nízkych Tatier. V južnej časti dominujú kambizeme nenasýtené aj nasýtené, striedavo s rendzinami, podzolmi a kambizemami oglejenými. Z pôdnych druhov sa tu vyskytujú pôdy piesočnato-hlinité a hlinité. Naopak v severnej časti prevládajú pôdy hlinité a na vrchoch Tatier sa vyskytujú pôdy hlinito-piesočnaté. Skeletnatosť pôdy narastá s nadmorskou výškou smerom na juh aj sever od rieky Hron.

2.1.6. Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa mapy pôvodnej vegetácie je aj rastlinstvo pestrou mozaikou lesa. Údolím Hrona sa pôvodne tiahol jelšovo-brestový lužný les, z ktorého dnes ostal len pás v podobe brehového porastu okolo rieky. V území dominujú bukové lesy, ktoré sa podľa zloženia pôdy delia na vápnomilné bukové a borovicové lesy na vápencoch a dolomitoch a kyslomilné bukové horské lesy na nekarbonitických horninách. Smerom s rastúcou nadmorskou výškou ustupuje buk smrekovým a jedľovým lesom a tie zase kosodrevine a trávnatým spoločenstvám na vrchoch Nízkych Tatier. Mnohé plochy lesa najmä na prístupnejších menej sklonitých svahoch sú dnes odlesnené a premenené na pasienky, lúky a miestami ornú pôdu. K zmene došlo aj v hľbnej oblasti, kde došlo k posunu hornej hranice lesa hlboko smerom do údolia, čím vznikli pre Nízke Tatry charakteristické rozsiahle trávnaté hole.

Vysokéj diverzite územia biosférickej rezervácie CHKO Poľana zodpovedá aj pestrosť a bohatosť jej fauny s výskytom mnohých významných živočíchov. Veľmi bohaté je zastúpenie bezstavovcov, z ktorých je veľa druhov vzácných a endemických (koník obyčajný a vzácny koník pestrý).

Niektoré lokality s južne orientovanými svahmi vytvárajú podmienky pre teplomilné druhy ako je modlička zelená a bystruška. Vyskytuje sa tu 11 druhov obožiteľníkov. Najohrozenejšími sú mlok bodkovaný a karpatský a salamandra škvrnitá. Plazy sú zastúpené 9 druhmi ako napr. jašterica murová. Zvyšky bukových a jedľovo-bukových porastov pralesovitého charakteru vytvárajú hniezdne príležitosti pre ďatľa bielochrbtého či sovu dlhochvostú. Z dravcov sa tu vyskytuje orol krikľavý, vzácne orol skalný a sokol myšiár. Rozšírené sú živočíšne spoločenstvá listnatých a ihličnatých lesov so zástupcami ako jeleň lesný, srnec lesný, medveď hnedý, diviak lesný, rys ostrovid, mačka lesná, v oblasti Poľany vlk dravý a tetrov hlucháň, ktorého počty boli v posledných rokoch výrazne znížené predovšetkým intenzifikáciou lesnej výroby. Vo vodných tokoch sa vyskytujú najmä pstruh obyčajný, dúhový, hlaváčka, lipeň, kolok väčší ako aj kriticky ohrozená vydra riečna. Pri sídlach sa hojne vyskytujú živočíchy ľudských sídel, napríklad lastovička obyčajná, komár piskľavý, ropucha zelená, myš domová, netopiere, atď. Na pasienkoch a lúkach sa vyskytujú mnohé aj vzácne druhy hmyzu.

2.1.7. Chránené územia

Chránené územia – územná ochrana

Pre územnú ochranu stanovuje zákon NR SR č. 546/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny 5 stupňov ochrany, ďalej ustanovuje 7 kategórií chránených území.

Národná sústava chránených území

Obec Strelníky leží v ochrannom pásme Chránenej krajiny oblasti POĽANA. Z hľadiska ochrany prírody ide o veľmi významné územie, čo svedčí o zachovalosti a bohatosti miestnej prírody.

CHKO Poľana bola vyhlásená v roku 1981. toto pohorie predstavuje rozrušený stratovulkán, v ktorom eróziou vznikla kaldera. Vypreparované boli rozličné formy andezitových prúdov ako je napr. NPR Ľubietovský Vepor nad mojou obcou., stĺpovité a vežovité skalné formy a bralá vysoké až 30 metrov (PP Veporské skalky, PP Kalamárka, PP Melichova skala), skalné stupne a vysoké skalné steny (PP Vodopád Bystré, PP Jánošíkova skala), z ktorých sa oddelil až 14 metrov vysoké balvny (PP Bátorový balvan). Chránené sú lesné komplexy, najmä jedľobučiny (PR Pod Dudášom, NPR Hrončocký grúň) a smrečiny (NPR Zadná Poľana). Poľana bola v roku 1990 zaradená medzi biosférické rezervácie Programu UNESCO Človek a biosféra.

Tabuľka č. 4: Zoznam chránených území v uvedených kategóriách v obci a okolí

Názov CHÚ	Kategória	Rozloha (ha)	Rok vyhlásenia	Stupeň ochrany prírody	Dôvod ochrany
Poľana	CHKO	21024,70	1981	II.	Ochrana typickej krajiny charakteristickej dlhodobou symbiózou prírody a človeka + nárazníková zóna pre maloplošné CHÚ.
Ľubietovský Vepor	NPR	124.60	1967	V.	Geomorfologicky nápadný andezitový hrebeň vznikol z lávového výlevu so zachovalým porastom horského lesa.
Veporské skalky	PP	5.22	1981	V	Skalný výtvor charakteru hradieb. Ojedinelý príklad geomorfolog. útvaru tohto charakteru v sopečných horninách.
Hrončocký Grúň	NPR	55.30	1964	V.	Zachovalé vysokoprodukčné lesné porasty, v ktorých jednotlivé dreviny dosahujú mimoriadne dimenzie.

Jánošíkova skala	PP	1.68	1964	V.	Zvisla stena skaly vysoká asi 30 m je budovaná andezitovou brekciou. Zvetrávaním sa vytvorila jaskyňa.
Bátovský balvan	PP	0,03	1964	V.	
Hrochotská Bukovina	CHA	0,2396	2000	V.	

NP – Národný park

CHKO – Chránená krajinná oblasť

NPR – Národná prírodná rezervácia

PR – prírodná rezervácia

PP – Prírodná pamiatka

CHA – Chránený areál

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000

V zákone NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny došlo k implementácii Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

1. OSOBITNE CHRÁNENÉ ÚZEMIA – v národnej legislatíve:

CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Podľa Národného zoznamu chránených vtáčích území, ktorý bol schválený vládou SR (9.7.2003) a spolu s národným zoznamom navrhovaných ÚEV bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu na posúdenie, sa na území mikroregiónu RENTAR nachádzajú dve chránené vtáčie územia. Sú to CHVÚ Nízke Tatry a CHVÚ Poľana.

Tabuľka č. 5: Chránené vtáčie územia

Názov chráneného vtáčieho územia	ID	Výmera v ha		Výmera CHVÚ v okrese v ha
		Celková	Z toho v kraji	
Poľana	22	37 669	37 669	7 487
Výmera chránených vtáčích území v okrese Banská Bystrica				19 747

Zdroj: ÚPN VÚC Banskobystrického kraja – Zmeny a doplnky 2004

Charakteristika navrhovaných chránených vtáčích území:

Poľana: Pestré územie tvorené rôznymi typmi lesných biotopov, pasienkami a poľnohospodárskou krajinou, vytvára jedinečnú krajinnú štruktúru. S CHKO Poľana má prekryv asi na polovici územia. Územie je navrhované najmä z dôvodu hniezdenia

2. OSOBITNÉ ÚZEMIA OCHRANY- v národnej legislatíve:

ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU

Národný zoznam území európskeho významu bol schválený vládou SR (17.3.2004) a spolu s národným zoznamom navrhovaných CHVÚ bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Následne vydalo MŽP SR 14.7.2004 Výnos č. 3/2004-5.1, ktorým sa zoznam navrhovaných ÚEV vydal s účinnosťou od 1.8.2004 (č.450/2004 Z. z.). Týmto sa považujú podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny navrhované územia európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným MŽP SR za chránené so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname. V záujmovom území mikroregiónu RENTAR sa nachádzajú dve územia zaradené do zoznamu území európskeho významu.

Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

Do územia zasahuje jedno územie zaradené do programu Človek a biosféra (MaB) UNESCO, ide o CHKO Poľana, ktorá bola do siete biosferických rezervácií MaB UNESCO zaradená v roku 1990.

Druhová ochrana

Tabuľka č. 6: Počet chránených druhov rastlín na územiach v správe NP a CHKO v BB kraji

Pracovisko	Počet chránených druhov na území samotného VCHÚ	Počet chránených druhov v MCHÚ mimo VCHÚ	Počet chránených druhov mimo CHÚ vo voľnej krajine
S CHKO Poľana	65	101	105

Zdroj: BBGMP, Audit územia a zdrojov, SAŽP BB, rok 2005
Chránené druhy sú uvedené podľa vyhlášky MŽP SR č. 93/1993 Z.z.

2.1.8. Životné prostredie

Potreba naplňovať stanovené environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce, ktorá sa rozprestiera v blízkosti **CHKO Poľana**.

Ochrana ovzdušia

V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Líniovým zdrojom znečistenie ovzdušia z automobilovej dopravy. Na tomto úseku v čase zimnej údržby prichádza k zvýšeniu prašnosti z posypových materiálov a tiež emisií z dopravných prostriedkov. Ďalším zdrojom znečistenia sú bytové objekty vykurované pevnými palivami hlavne v zimnom období. Územie Banskobystrického kraja patrí z hľadiska čistoty ovzdušia k menej oblastiam a nevyžaduje v tomto smere osobitnú ochranu.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných komunikácií sú povolené pre deň $LA_{eq,p} = 60$ dB a v noci $LA_{eq,p} = 50$ dB. Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste **III triedy**, ktorá prechádza cez obec v smere do obce Povrazník s najväčším dopadom v dôsledku zvýšenej nárazovej návštevnosti počas turistickej tzv. „hubovej“ sezóny.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno - imisná kontaminácia pôd. Dotknuté územie, napriek skutočnosti, že sa vyznačuje vysokým stupňom poľnohospodárskej produkcie, patrí k oblastiam s menej kontaminovanými pôdami. Pri poľnohospodárskych pôdach možno reálne predpokladať, že vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu v poľnohospodárstve dochádza v týchto pôdach k úbytku rezíduí priemyselných hnojív a pesticídov. V zastavanom území sa kontaminované pôdy nachádzajú v okolí komunikácií a PD. Tiež sa vyskytujú určité formy znečistenia pôd na okraji zástavby obce spojené so spôsobom bývania v dotknutom území, najmä z pestovateľskej činnosti a drobného chovateľstva.

Všetky pôdy, ktoré sa vyskytujú v CHKO - Poľana, sú potenciálne vysoko náchylné na poškodenie eróziou. Trávne porasty so zapojeným pokryvom však úplne bránia erózii, ktorá sa preto vyskytuje len ojedinele, kde sa odstránil vegetačný kryt pri rekultiváciách. K zakysľovaniu pod nedochádza. Súčasný stav pôdnej reakcie je stabilizovaný v rovnováhe medzi chemizmom pod a záťažou H^+ z kyslých zrážok a z rozkladu organickej hmoty.

Radónové riziko

Najväčšia časť územia mikroregiónu vrátane obce Strelníky patrí do kategórie území so stredným radónovým rizikom. Miera kontaminácie pod rizikovými stopovými prvkami a organickými polutantami je nízka, na úrovni prirodzených obsahov. Miestami sa môže vyskytovať mierne zvýšenie obsahu Cd z globálneho prenosu emisií a zvýšený obsah Pb, Mo, Cd v prirodzených geochemických anomáliách.

2.2 Súčasná krajinná štruktúra (v širších súvislostiach)

Charakter územia a jeho poloha predurčujú spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia územia mikroregiónu RENTAR. Lesy pokrývajú 2/3 územia, poľnohospodársku pôdu v prevažnej miere tvoria trvalé trávne porasty.

Lesy sú prevažne zmiešané a v chránených častiach, ako je Ľubietovský Vepor majú charakter pralesa. Z drevín je zastúpený hlavne buk, jedľa a smrek s prímiesou javora, jaseňa a hrabu. Nájdú sa tu aj súvislé smrečiny, dubiny, boriny a brezové porasty.

Tabuľka č. 7: Členenie pôdneho fondu v území

Obec	Poľnohospodárska pôda/ha	Lesná pôda/ha	Vodné plochy/ha	Zastavané plochy/ha	Ostatné plochy/ha	Spolu/ha
Strelníky	1117,4	577,5	1,7	44,2	5,2	1746
% vyjadrenie	64	33,1	0,1	2,5	0,3	100

Zdroj: ŠÚ SR 2013.

Funkčný význam lesov je nasledovný:

hospodárske lesy - hlavná funkcia je produkčná, plnia však aj mimoprodukčné, verejnoprospešné funkcie - pôdoochranné, vodohospodárske, klimatické, rekreačné a pod.,

ochranné lesy - hlavná funkcia je ochrana stanovišť a všetky mimoprodukčné funkcie lesov,

lesy osobitného určenia - plnia hlavne verejnoprospešné funkcie a súbežne plnia aj funkciu produkčnú.

Z hľadiska ochrany lesných zdrojov tvoria ochranné lesy 6 % porastovej plochy. Hospodárske lesy tvoria 94% porastovej plochy.

Tabuľka č. 8: Štruktúra lesných pozemkov podľa jednotlivých kategórií

Názov KÚ	H lesy hospodárske (ha)	U lesy osobitného určenia (ha)	O ochranné lesy (ha)	PP Porastová plocha polu (H+U+O)(ha)	OP Ostatné lesné pozemky(ha)	LPF spolu (PP+OP) (ha)
Strelníky	536,20	0,00	33,43	569,63	6,02	575,65

Zdroj: Lesoprojekt Zvolen 2008

V tabuľke uvedená porastová plocha je skutočná výmera obhospodarovaných lesov, bez plôch lesných ciest, skladov, škôlok a iných funkčných plôch registrovaných v katastri nehnuteľností ako lesné pozemky.

Poľnohospodárstvo

Prevažnú väčšinu poľnohospodárskej pôdy tvoria trvalo trávnaté porasty. Záhrady sa viažu prevažne na sídelné útvary a ich rozsah je daný hustotou a charakterom sídelných štruktúr. Vinice, chmeľnice a ovocné sady sa v tomto území nenachádzajú. Dané územie nepredstavuje vhodné podmienky pre takýto druh pozemkov.

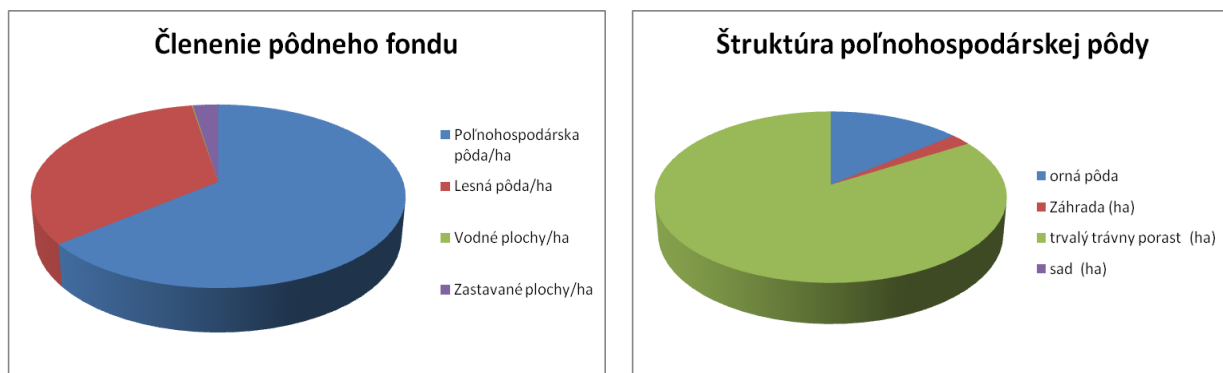
Pôdy sú tu prevažne hlinité, ktoré zrnitosťne patria medzi najúrodnejšie pôdy, avšak veľkosť skeletu je nad 10%, čo už nie je vhodné na to, aby sa takéto pozemky využívali ako orná pôda. Z pôdných typov tu majú najväčšie zastúpenie rendziny, čo sú pôdy skeletnaté, plytké, kypré a dobre priepustné pre vodu. Pre nedostatok vody sú však málo úrodné, preto sa využívajú väčšinou ako pasienky. Ďalej sú zastúpené kambizeme - typické pre svahové polohy, čiastočne fluvizeme, pseudogleje a podzoly.

Poľnohospodárstvo obcí mikroregiónu je zamerané predovšetkým na chov hovädzieho dobytku a oviec, čo vyplýva zo štruktúry poľnohospodárskej pôdy, z ktorej takmer 85 % pripadá na trvalé trávne porasty (lúky a pasienky). Orná pôda je sústredená hlavne v doline Hrona. Potenciál územia je aj v pestovaní ovocných stromov, avšak sad väčšej výmery je len v Brusne.

Tabuľka 9: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Názov KÚ	orná pôda (ha)	Záhrada (ha)	trvalý trávny porast (ha)	sad (ha)	Poľnohospodárska pôda spolu (ha)
Strelníky	156,3	24,4	936,8	0	1117,5
% vyjadrenie	14	2,2	83,8	0	100

Zdroj: ŠÚ SR 2013

2. ANALÝZA HOSPODÁRSKÝCH, SOCIÁLNYCH A KULTÚRNYCH ZDROJOV

2.3 Urbanistická štruktúra sídla (v širších súvislostiach)

Poloha a význam obce v rámci osídlenia:

Obec Strelníky ako malé vidiecke sídlo v štruktúre osídlenia podľa ÚPN VÚC BB kraja je zaradené do horehronskej rozvojovej osi BB-Brezno-Heľpa s ustáleným počtom trvale žijúcich obyvateľov. V rámci územnosprávneho členenia patrí do okresu Banská Bystrica. Okresné sídlo je vzdialené od obce 28 km. Pozitívnym faktorom v rozvoji obce je väzba riešeného územia na nadradené systémy technickej infraštruktúry, ktorú zaisťujú v:

- dopravnom riešení** – cesta III/06642 o dĺžke 2,5km, ktorá je nad obcou Lučatín napojená na štátnu cestu 1/66 v smere BB-Brezno a plánovaná preložka cesty 1/59 v smere Sl.Lupča – Moštenica – Hiadel’ – Donovaly
- železničná trať** Zvolen – BB – Margecany v súbehu s cetou 1/66 s napojením obce k železničnej stanici Brusno resp. Lučatín.
- zásobovaní vodou** – vlastný obecný vodovod prevádzkovaný STVaK , vodný zdroj 7xpramene
- zásobovaní elektrickou energiou** – 4 trafostanice napojené na 22 kV vzdušné vedenie a väzba na rozvodňu Banská Bystrica prechádzajú exist. 110 kV a 220 kV vzdušné vedenia.
- telekomunikáciách** -káble z Tcom, TV signál zaisťuje prevádzkač na kóte Ruskov vrch vrátane základňovej stanice GSM a T-MOBILE. Intrenet cez BBXNET BB s.r.o. vonkajším káblovým rozvodom v obci.

Tabuľka 10: Prehľad vývoja osídlenia na území obce

Obec	Vznik obce	Výročie založenia obce v r. 2014
Strelníky	1465	549

Obec Strelníky ako aj ostatné obce mikroregiónu majú charakter cestnej radovej zástavby, potočnej radovej zástavby a hromadnej cestnej zástavby. Ešte v pol. 20. storočia tu boli zachované zrubové domy a murované domy, podpiwničené trojpriestorové domy pod valbovou i sedlovou šindľovou strechou s podlomenicou, miestami i bubníkom, omazané a obielené s pridaním modrej hlínky. Dvory boli uzavreté vysokou bránou, za obytnou časťou bola maštala, ovčín, stodola a kôlna. Dymovody sú murované. V súčasnosti je prevládajúcim stavebným materiálom pálená tehla, prípadne pórobetónové tvárnice. V strešnej krytine prevláda škridľa a plechová krytina, ktorá na objektoch ľudovej architektúry nahradila drevený šindel. Hojne sa vyskytuje aj betónová krytina a asfaltový šindel.

Pôvodný urbanistický pôdorys a štruktúra boli značne narušené novou výstavbou, tak, ako aj výškové zónovanie a architektonické tvaroslovie regiónu. Architektúra novej zástavby je charakteristická prerastaním nových domov s väčším objemom medzi pôvodné prízemné domy. Nové domy sú väčšinou dvojpodlažné s využitím podkrovi na obytné účely.

Objekty sú zastrešené rôznymi modifikáciami sedlovej, alebo ihlanovej strechy. Na objektoch občianskej vybavenosti sa často vyskytuje rovná (plochá) strecha, prípadne strecha pultová.

Väčšina obcí pôsobí v krajinnom obraze vyváženým dojmom. K ich zatriktívneniu chýba lepšia údržba verejných i súkromných priestranstiev, zazelenenie poľnohospodárskych dvorov a architektonické preriešenie niektorých objektov bytovej výstavby a občianskej vybavenosti.

2.4 Kultúrno-historický potenciál

Tabuľka 11: Druhovú členenie kultúrnych pamiatok a ich počet

Obec	pamiatky architektúry	pamiatky archeológ.	historické pamiatky	historická zeleň	pamiatky ľud. staviteľstva	pamiatky techniky	výtvarné pamiatky	spolu
Strelníky	/	/	/	/	/	/	/	/

Zdroj: obec 2013

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1465 pod názvom Saiba – ide o privilégium kráľa Mateja Korvína, v ktorom kráľ potvrdzuje staršie výsady kráľovského mesta Ľubietová, ktorá bola zničená počas husitských vojen. Strelníky teda vznikli ako poddanská obec mesta Ľubietová. Ich zemepánom bolo mesto Ľubietová, jemu patrila všetka pôda, na ktorej Strelníčania žili a tam aj odvádzali poddanské dávky. Keďže Ľubietová bola banským mestom, aj Strelníky boli podriadené záujmom banského podnikania. Revolúcia v roku 1848 ukončila éru poddanstva a Strelníky sa vymanili z poddanskej závislosti Ľubietovej. V 19. storočí sa obyvatelia zaoberali chovom oviec a dobytky, výrobou dreveného náradia, uhliarstvom, povozníctvom a pracovali v okolitých pilách a železiarskych závodoch. Z obdobia 1. ČSR sú povestní bačovia a valasi, ktorých značný počet každoročne odchádzal za prácou na rôzne miesta Slovenska.

Začiatkom 20. storočia obyvateľstvo pracovalo najmä v poľnohospodárstve, v lesoch a zaoberalo sa domácou výrobou dreveného náradia. Píly boli zrušené v rokoch 1945 a 1956. Obyvatelia pracovali v podnikoch v Podbrezovej, Slovenskej Ľupči a na Piesku.

Počas 1. ČSR dochádza stabilizácií hospodárskej situácie, v rokoch 1928-29 bol vystavaný obecný úrad, v roku 1931 kultúrny dom. Obec zasiahla aj hospodárska kríza v 30tych rokoch. Aj keď sa Strelníky nenachádzali priamo v epicentre SNP, pre svoju strategickú polohu sa stali východiskom partizánskych bojov. Obec Strelníky bola oslobodená napokon 21.marca 1945 rumunskou armádou. Vojnovou daňou bolo 28 mŕtvych. Víťazstvo sovietskej armády prinieslo mnohé zmeny, proti ktorým mali obyvatelia zväčša negatívny postoj. Až v roku 1959 bolo založené JRD. V tomto období došlo k mnohým pozitívnym zmenám, napr. bol vybudovaný vodovod (1961-64), bola postavená predajňa zeleniny (1973-74), opravili sa priestory školy (1974), boli vyasfaltované všetky ulice (1976), vybudované bolo futbalové ihrisko za Hýblikom (1976-77), prebehla úprava námestia a bol vybudovaný pamätník obetiam 2. svetovej vojny a SNP (1990).

Tabuľka 12: Národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu

Obec	č.úzpľ	unifikovaný názov KP	vznik	sloh	dátum zápisu
Strelníky	-	-	-	-	-

Zdroj: KPUa, obec 2013

Tabuľka 13: Prehľad kultúrnych a historických zdrojov – hmotné zdroje, pamätihodnosti

Obec	Pamätihodnosť
Strelníky	kostol izba ľudových tradícií

Zdroj: obec, 2013

NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO:

Súčasťou kultúrneho dedičstva sú ľudové tradície, zvyky, pôvodné remeslá, etnografické prejavy (slovesná a hudobná kultúra, odev, nástroje, výrobky), folklórne slávnosti a expozície významných osobností.

Kultúra v súčasnej recesii spoločnosti prežíva vo veľmi skromných podmienkach z dôvodov nutnosti prvoradého riešenia základných sociálnych potrieb obyvateľov a minimalizácii výdavkov na

kultúru. Markantne sa táto situácia prejavuje v podmienkach vidieka, kde sa programové voľby obmedzujú len na miestne ľudové a ochotnícke predstavenia a často iba na príležitostné spoločenské podujatia (svadby, hostiny, kary, a pod.).

rodáci; významné osobnosti – nie sú

2.5 Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov

Počet obyvateľov v obci oproti minulosti poklesol, avšak v súčasnosti je vývoj počtu obyvateľov stacionárny.

Tabuľka 14: Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 1869-2002

Obec/rok	1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	2001	2002
Strelníky	833	1003	1161	1183	1150	1146	856	844	816	818

Zdroj: ŠÚSR 2013

Tabuľka 15: Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 2003-2013

Obec/rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Strelníky	816	808	808	815	802	799	803	797	785	779	783

Zdroj: ŠÚSR 2013

Tabuľka 16: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2011

Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Strelníky	Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Strelníky
0-4	32	50-54	46
5-9	37	55-59	65
10-14	44	60-64	59

15-19	60	65-69	29
20-24	56	70-74	27
25-29	42	75-79	25
30-34	70	80-84	15
35-39	66	85-89	6
40-44	47	90-94	3
45-49	56	95-99	

Zdroj: SOBD 2011

Tabuľka 17: Pohyb obyvateľov k 31.12.2011

Obec	celkový prírastok/úbytok obyvateľstva								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2011
Strelníky	3	2	-2	-8	0	7	-13	-3	-14

Zdroj: SOBD 2011

Ako prezentuje tabuľka, dochádzalo v obci hlavne k úbytku, prípadne vyrovnanému saldu obyvateľstva.

Príčiny trendov v demografických pohyboch

Do obcí v blízkosti mesta Banská Bystrica sa prisťahujú najmä mladšie vekové kategórie - mladé rodiny okolo 30 rokov. A odsťahujú sa ľudia v strednom veku a staršie vekové kategórie. V podhorských obciach je trend opačný. Do obcí ako sú aj Strelníky prichádzajú najmä staršie ročníky obyvateľstva, za pokojným rekreačným bývaním, u mladších ročníkov pociťujeme úbytok.

Počet obyvateľov sa v období letnej turistickej sezóny zvýši najmä v podhorských obciach vhodných na rekreáciu formou chalupárčenia od 5% - 30%.

Tabuľka 18: Priemerný vek, index starnutia 2012

Obec	Muži		Ženy	
	Priemerný vek	Index starnutia	Priemerný vek	Index starnutia
Strelníky	39,64	86,96	41,92	127,59

Zdroj: ŠÚSR 2012

Negatívnym trendom z hľadiska vekovej štruktúry je, že v poproduktívnom veku je v súčasnosti približne jedna štvrtina obyvateľstva, pričom počet obyvateľov v predproduktívnom veku dosahuje v priemere len jednu sedminu. Vzdelanostnú úroveň obyvateľov dokumentuje tabuľka.

Tabuľka 19: Štruktúra populácie územia podľa produktivity v roku 2012

Obec/rok 2011	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek		Počet obyvateľov	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Strelníky Vyjadrenie v %	12,07	14,57	77,43	66,83	10,50	18,59	381	398

Zdroj: ŠÚSR 2012

Tabuľka 20: Najvyššie skončený stupeň vzdelania obyvateľstva, rok 2011

Vzdelanie /ukazovateľ	základné	učňovské a stredné (bez maturity)	úplné stredné a vyššie (s maturitou)	vysokoškolské	bez školského vzdelania	ostatní bez udania
Počet	134	282	194	52	113	10
%	17,1	36,1	24,7	6,6	14,3	1,2

Zdroj: SOBD 2011

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra výrazne negatívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, ako aj počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k znižovaniu počtu obyvateľov s úplným stredným vzdelaním.

Obyvateľstvo obce je takmer výlučne slovenskej národnosti. Z hľadiska vierovyznania je obec homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k evanjelickému vierovyznaniu (81,4%). Len 7,9 % obyvateľov je katolíckeho vierovyznania a cca. 5,7 % obyvateľov je bez vyznania.

Tabuľka 21: **Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva v obci Strelníky**

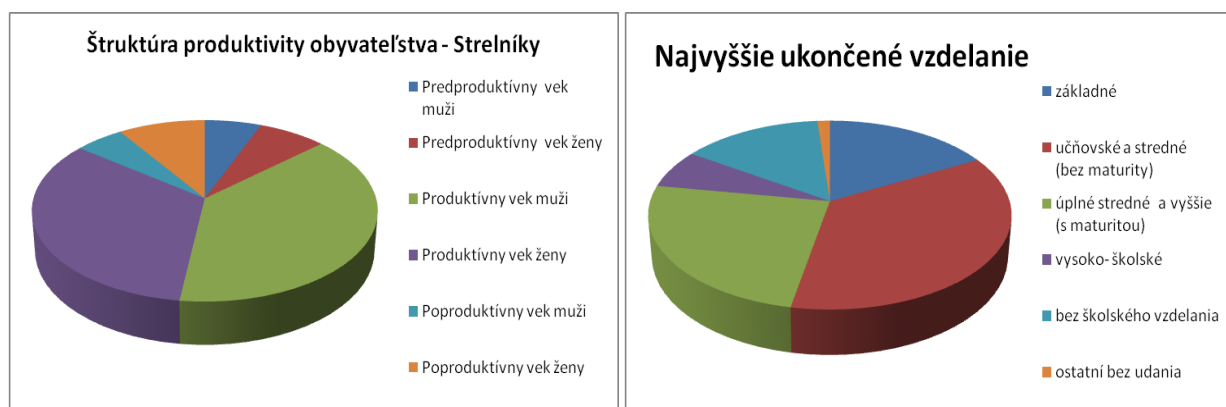
Národnosť	slovenská	maďarská	rusínska	židovská	ukrajinská
Územie spolu: 785	765	1	-	1	-
Národnosť	poľská	moravská	česká	ruská	ostatné, nezistené
Územie spolu: 785	-	1	1	-	17

Zdroj: SOBD 2011

Tabuľka 22: **Zloženie obyvateľstva – vierovyznanie v obci Strelníky**

Rím.- kat. cirkev	Evanj. cirkev aug. vyznania	Grécko - kat. cirkev	Náb. spol. svedkovia Jehovovi	Pravoslávna cirkev	Kresťanské zbory
62	639	3	0	0	0
Reform. kresť. cirkev	Ev. cirkev metodistická	Adventistov 7 dňa	Bahájske spoločenstvo	Bratská jednota baptistov	Apoštolská cirkev
0	2	0	0	0	0
Českoslov. husitská	Cirkev bratská	ostatné	Bez vyznania	Nezistené	
0	0	0	45	34	

Zdroj : SOBD 2011

2.6. Technická infraštruktúra

Obec je elektrifikovaná ale nie je plynofikovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Dažďová kanalizačná sieť je riešená potrubím a prostredníctvom rigolov popri ceste. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné: T - mobile 50 %, Orange 100 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom telefónnej linky – ISDN, EDGE, DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov a WIFI. V zlom technickom stave sa nachádza obecný rozhlas, ktorého ústredňa je alokovaná v budove obecného úradu. Do budúcnosti sa ráta s vybudovaním rozhlasu po rozvodoch NN siete.

Tabuľka 23: **Vybavenosť územia infraštruktúrou**

Obec	vodný zdroj	plyn	min. prameň	term. prameň	vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	televíz. signál	Digit. ústredňa	vykurovanie
Strelníky	áno	nie	nie	nie	100%	nie	nie	vyhovuje	áno Tcom	TP, EI + biomasa

zdroj: Obecný úrad 2013.

TP – tuhé palivo, EL – elektrické vykurovanie, VODOVOD – v stĺpci je udávané % napojenosti obyvateľov EO. V obci je len verejná sieť - dažďová kanalizácia.

Zdroje pitnej vody a ich ochrana

- Všeobecná ochrana podľa § 4 Vodného zákona (138/73 Z. z.) platí pre celé územie mikroregiónu.
- Regionálna ochrana - oblasť riešeného územia sa nachádza v území CHVO Nízke Tatry - Západná časť. Na toto územie sa vzťahuje ochrana podzemnej a povrchovej vody podľa § 19 zákona 138/73. CHVO bola vyhlásená nariadením vlády č. 13/87 Z. z.
- Sprísnená - špeciálna ochrana vyplýva z § 19 zákona 138/73 o stanovení pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre využívané vodné zdroje slúžiace pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a pre využívané zdroje prírodných liečivých vôd a minerálnych vôd stolových.

V obci v súčasnosti je vybudovaný verejný vodovod napojený na skupinový vodovod. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 100 %.

Tabuľka 24: **Vyhlásené ochranné pásma vodárenských zdrojov v území**

Názov sídla	Názov vodného zdroja	Číslo rozhodnutia
Strelníky	Čierna minca, Súdenica, Fricová	2032/1988 – DŠ

Zdroj Obec 2013

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná verejná splašková kanalizácia. Objekty občianskeho vybavenia a realizované rodinné domy majú vlastné nepriepustné domové žumpy a septiky. Sústavná dažďová kanalizácia nie je v obci vybudovaná formou kanalizácie a odtokových rigolov popri miestnych komunikáciách.

V obci sa uvažuje s riešením odvedenia a čistenia odpadových vôd prostredníctvom obecnej kanalizácie a domových a skupinových ČOV. Sústavná dažďová kanalizácia nie je v obci vybudovaná formou kanalizácie a odtokových rigolov popri miestnych komunikáciách. V prípade vybudovania obecnej kanalizácie by musela byť vybudovaná obecná ČOV.

Odpadové hospodárstvo

Obec Strelníky nemá vo svojom katastrálnom území skládku odpadu a ani sa neuvažuje o jej zriadení. Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi, vznikajúcimi v obci cez VZN. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny.

Minerálne vody

Najbližším zdrojom s výskytom minerálnej vody je prameň Linhartovka v Ľubietovej. Voda z BB-52 sa nevyužíva na pitie. Prameň je upravený na spôsob kopanej studne. Nad prameňom je vybudovaný murovaný prístrešok. V súčasnosti je z hygienických dôvodov odtok vody uzavretý.

Zásobovanie pitnou vodou

V obci v súčasnosti je vybudovaný verejný vodovod. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 100 %.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obce mikroregiónu sú pripojené na zdroj elektrickej energie prostredníctvom distribučných 22/04 kV transformovní, napájaných z 22 kV vonkajších vedení 22 kV kábelovými, resp. vonkajšími prípojkami prostredníctvom 110/22 kV transformovní a 110 kV nadradenej siete.

Obec Strelníky je zásobovaná elektrickou energiou zo samostatných transformačných staníc. Stanice slúžia pre zásobovanie maloodberateľov pomocou distribučnej elektrickej siete NN, časť výkonu využívajú podnikateľské subjekty. Trafostanice sú pripojené pomocou 22 kV prípojkového vedenia VN AlFe na jestvujúcu VN linku AlFe. Vzdušné vedenie 22 kV, prechádzajúce do obce zoseveru od obce Ľubietová, sa postupne dostáva do zastavaného územia obce.

NN vzdušné vedenie je v dobrom stave. Vedenie je realizované na betónových podperných bodoch nepoškodených. Hlavné vetvy vzdušného vedenia sú vedené pozdĺž hlavnej cesty, miestami v súbehu s telefónnym vedením a vedením dedinského rozhlasu. Rozvádzače NN umiestnené na stožiarových trafostaniciach vyhovujú požiadavkám pre zásobovanie elektrickou energiou. Podzemné kábelové vedenie je v obci realizované v malej miere. Len niektoré prípojky k rodinným domom sú vedené kábelovým vedením v zemi. Pri výstavbe stavebných objektov a inžinierskych sietí treba toto vedenie rešpektovať. V obci nie sú objekty s veľkými nárokmi na elektrickú energiu, mimo hospodárskeho dvora PD a ten je zásobovaný zo samostatnej stožiarovej trafostanice.

Zásobovanie teplom

Prevažujúci spôsob vykurovania obce je na elektrickú energiu v kombinácii s tuhým palivom.

Tepelná energia je používaná predovšetkým na vykurovanie objektov a prípravu teplej úžitkovej vody. Spotreba tepelnej energie je svojim charakterom sezónna. Počas trvania letného obdobia je jej denný odber relatívne rovnomerný s malými výkyvmi. Pre pokrytie spotreby energie sú k dispozícii nasledovné zdroje: kvapalné palivá, napr. ľahký vykurovací olej alebo skvapalnený propán, ktoré je možné dovážať pomocou zásobovacích automobilov na miesto spotreby v letnom období, pevné palivo napr. čierne uhlie, drevo, elektrická energia z jestvujúcej elektrickej siete a nakoniec slnečná energia a iné obnoviteľné druhy energie.

Plynofikácia

Obec nie je plynofikovaná ani sa do budúcnosti neuvažuje s plynofikáciou.

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniciach. Do budúcnosti sa odporúča budovať verejné osvetlenie výbojkovými halogenidovými svietidlami, ktoré budú upevnené na bezpäticových osvetľovacích stožiaroch. Ovládanie navrhovaného osvetlenia je potrebné napojiť pomocou impulzného kábla na centrálny impulz VO obce pri transformátorovej stanici.

Rádiokomunikácie

V obci príjem televízneho signálu Slovenskej televízie a Markízy je zabezpečovaný televíznym prekrývačom TVP. Signál ku koncesionárom sa dostáva menej kvalitnej úrovni. Kvalitný príjem signálu STV by bol možný aj zriadením káblovej televízie s prijímacím zariadením.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie a umiestnenie reproduktorov sa uloží na podperné body NN distribučnej siete.

Telekomunikácie

Z hľadiska telekomunikačného členenia obec sa nachádza v UTO Banská Bystrica. V obci je zriadená digitálna ústredňa RSU, jej umiestnenie je vo vlastnom telekomunikačnom objekte. Miestna telefónna sieť v obci a jej miestnych častiach je prevedená káblami v zemi a vzdušným vedením. Pripojenie telefónnych účastníkov je z UR osadených na stĺpoch, vzdušnými vedeniami. Telefónna ústredňa má kapacitu na rozšírenie počtu účastníkov v novej IBV, v novej občianskej vybavenosti a v novej výrobe. Rozšírenie telefónnej siete je navrhované samonosnými telekomunikačnými káblami na drevených podperných bodoch. Budovanie vykryvačov operátora mobilnej siete T-mobile je potrebné.

Pre zabezpečenie kvalitného televízneho signálu je navrhované vybudovanie káblovej televízie na celom území obce s digitálnou ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvod možno zhotoviť káblami

zavesením na podporné body NN siete a telekomunikačnej siete, prípadne káblami uloženými v zemi. Vybudovaním KTV stratí aktuálnosť modernizácia TV vykryvačov, prípadne budovanie ďalších.

Doprava

Trasovanie a výstavba dopravnej infraštruktúry v obci, vychádzajúca z prepravných požiadaviek jej obyvateľov a hospodárskych subjektov v nej žijúcich a činných, je podmienená miestnym územným členením a charakterom územia (napríklad chránené územia). Najvýraznejším trendom nielen v tunajšej doprave za uplynulé roky je výrazný rast individuálnej automobilovej dopravy na úkor verejnej osobnej dopravy. Individuálna automobilová doprava je environmentálne najnepriaznivejšia, v mestách spôsobuje zhusťovanie a spomaľovanie dopravy, kde dochádza v čase špičiek k dopravným zápcham a k ďalším negatívnym dôsledkom ako je nadmerné znečisťovanie ovzdušia emisiami, hlukom a nehodovosťou. V obci sa prejavuje hlavne v ranných a popoludňajších hodinách.

Z Banskej Bystrice cez odbočku do Ľubietovej **autobusom alebo autom** po štátnej ceste (smer Brezno), za odbočkou do Lučatína a Hladla odbočiť doprava, pokračovať za obcou Ľubietová odbočkou doľava. Spojenie obcí mikroregiónu s okresným mestom Banská Bystrica zabezpečuje SAD Zvolen. Doprava a komunikácie v obci - dĺžka miestnych komunikácií v km 3,5 z toho bezprašné 3 km, dĺžka vybudovaných chodníkov 3,5km, počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské) 1.

Autobusové spojenie s mestom Brezno s obcou nie je priamo ale aj toto zabezpečuje podnik Zvolenská dopravná spoločnosť. Spojenie obce pozdĺž Hrona je zabezpečené ŽSR - 15 spojov v rámci obcí Ľubietová – Strelníky - Povrazník. Cez obec Lučatín, Medzibrod a Brusno prechádza **železničná trať** č. 170 Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany. Dĺžka regionálnej komunikácie je cca 2 km, počet parkovacích miest cca 42 miest.

Tabuľka 25: **Stav dopravnej infraštruktúry**

Obec	MHD	Dĺžka miestnych komunikácií	Počet autobusových zastávok	Autobusové prístrešky	vlak	Benzínová pumpa	Dĺžka chodníkov v obci
Strelníky	nie	3,5 km	3	1	nie	nie	3,5 km

Zdroj: obec 2013

Súčasný stav komunikačnej siete.

Z hľadiska dopravného riešenia má obec a jej katastrálne územie nasledovné väzby:

1. Železničná doprava - železničná trať prechádza severom územia mimo katastrálne územie, trať č. 170 v smere Banská Bystrica - Brezno.
2. Cestná doprava - v danom regióne je dopravná sieť, ktorá sa člení: cesta I. triedy č. 66 Banská Bystrica - Brezno. Napojenie obce na túto cestu je prevedené pomocou cesty III. triedy. Táto cesta tvorí základnú kosť obce. Na túto dopravnú kosť je napojená sieť miestnych komunikácií, ktoré vytvárajú základný, dopravný, urbanistický raster obce.

Železničná doprava

Priamo v katastri obce sa nenachádza železničná stanica, ani neprechádza železničná trať. Severnou časťou územia v obci Lučatín prechádza železničná trať č. 170, ktorá nie je elektrifikovaná.

Cestná doprava

Ako vyplýva z predchádzajúceho textu z hľadiska cestnej dopravy je väzba obce na nadradený systém cestnej dopravy priama, obdobne ako v železničnej doprave. Nosnú kosť z hľadiska dopravného bude tvoriť cesta III napojená v obci Lučatín stykovou križovatkou na cestu I/ 66 smer Ľubietová.

Statická doprava

Hlavné plochy statickej dopravy sú alokované v centre obce. Nedostatočný počet parkovacích miest je pred obchodnými jednotkami, obecným úradom, cintorínom a športovou infraštruktúrou.

Hromadná doprava

Dopravca SAD neuvažuje so zásadnými zmenami vo vykonávaní verejnej pravidelnej autobusovej dopravy na území obce. Pre linky sú tu situované 3 zastávky verejnej pravidelnej autobusovej dopravy. Prístrešky pre cestujúcich na zastávkach sú morálne a fyzicky zastaralé a nekorešpondujú s miestnou zástavbou a navrhuje sa ich kompletná výmena. Izochrómy pešej dostupnosti nie je vzhľadom na jestvujúcu zástavbu v plnej miere pre riešené územie aj vzhľadom na zábery SAD vo vykonávaní verejnej dopravy dosiahnuť.

Vodná doprava

V riešenom území nie sú vytvorené podmienky pre existenciu vodnej dopravy.

Letecká doprava

Najbližšie letisko je na Sliači s civilnou dopravou.

2.7. Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie

V nasledujúcich tabuľkách je poskytnutý prehľad o existencii základných aj doplnkových zariadení občianskej vybavenosti v obci. Ide o vybavenosť v oblasti technickej infraštruktúry, služieb, sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva a športového vyžitia (vzhľadom na sústavne sa meniaci stav sa neudáva počet zariadení). Pošta je v obci Ľubietová. Zdravotné stredisko sa v obci nenachádza. Obyvatelia využívajú zdravotnícke a sociálne služby v obci Ľubietová, ale tiež len v obmedzenej miere. Zubár ordinuje v Ľubietovej, kde je aj Základná škola II.stupeň pre deti z obce a okolia. Najbližšia lekáreň je až v Brusne. Obec má evanjelický kostol, ktorý môžu navštevovať veriaci z obce. Rovnako môžu obyvatelia obce využívať aj ďalšie služby obyvateľstvu v obciach mikroregiónu (zariadenia športu, a voľného času).

Tabuľka 26: Sociálna infraštruktúra v obci

Obec	administratíva	pošta	obchod	espresso	pohostinstvo	kaderníctvo	kino
Strelníky	Obecný úrad	nie	áno	áno	áno	áno v nedeľu	nie

Obec	lekár obvodný	lekár pediater	zubár	lekáreň	MŠ	ZŠ - 1. stupeň	ZŠ - 2. stupeň
Strelníky	áno 2X týž.	nie	nie	nie	áno	áno	nie

Obec	kostol evanj.	kaplnka motlitébňa	zvonica	kult. dom	knižnica	pamät. izba	rozhlás	dom smútku	cintorín
Strelníky	áno	nie	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno

Obec	telocvičňa	kúpalisko	lyžiarsky vlek	futbalové ihrisko	vol/tenis ihrisko	klzisko
Strelníky	áno v ZŠ	áno	áno	áno	áno	áno

Obec	verejne prístupný internet, miesto	www stránky obcí	propagačný materiál	noviny	informačné strediská
Strelníky	nie Internet iba v ZŠ	www.strelniky.sk	áno v rámci mikroregiónu	nie	nie

Zdroj: obec 2013.

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. V obci sa nachádza Zariadenie sociálnych služieb STROM s počtom 26 klientov. Zdravotná starostlivosť pre dospelých je k dispozícii 2x týždenne (všeobecný lekár) a pre deti 1x mesačne (detský lekár).

V obci sa nachádza materská škola s kapacitou do 25 detí. V súčasnosti je naplnená len čiastočne. Počet detí má klesajúci trend. Základná škola nie je plnoorganizovaná, má kapacitu 60 detí. Ide o základnú školu 1 - 4. Kapacita školy nie je naplno využitá. Trend vývoja počtu detí a žiakov v základnej a materskej škole je vyrovnaný. Stav budovy školy je vyhovujúci, škola vykuruje kotelňou na štiepku.

Tabuľka 27: Vývoj počtu žiakov v základnej škole 1. stupeň

Názov obce /Rok sčítania	2011/12	2012/13	2013/14
Strelníky	29	32	34

Zdroj: Obec 2013

Tabuľka 28: Vývoj počtu detí v materskej škole

Názov obce /Rok sčítania	2011/12	2012/13	2013/14
Strelníky	24	20	16

Zdroj: Obec 2013

Tabuľka 29: Náklady na prevádzku školských zariadení

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	116 168	112 432	125 520

Zdroj: Obec 2013

Tabuľka 30: Školstvo- stav objektov a rozvojové zámery

Obec	Objekty	Málo využívané	Objekty	Vlasníctvo
------	---------	----------------	---------	------------

	s nevyhovujúcim stavebno – technickým stavom	objekty	s nepostačujúcou kapacitou	objektu/ prevádzkovateľ zariadenia
Strelníky	Základná škola a ZSS	-	-	obec

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 31: **Prehľad a popis inštitúcií pôsobiach v území**

Obec	Miestna úroveň	Regionálna úroveň	Národná úroveň
Strelníky	Obecný úrad	-	-

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 32: **Verejné a iné služby -situácia**

Obec	Obchod a služby	Administratíva
Strelníky	1x predajňa potravín, 1x predajňa zmiešaného tovaru, 1x pohostinstvo a 1x kaderníctvo, 1x koliba s reštauráciou	Obecný úrad

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 33: **Stav objektov verejných budov**

Obec	Objekty s nevyhovujúcim stavebno – technickým stavom	Málo využívané objekty	Objekty s nepostačujúcou kapacitou	Vlastníctvo objektu/prevádzkov ateľ zariadenia
Strelníky	Obecný úrad	-	-	obec
Strelníky	Kultúrny dom	-	-	obec

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 34: **Známe rozvojové zámery v oblasti verejných a iných služieb**

Obec	Známe rozvojové zámery	Vlastníctvo objektu
Strelníky	Revitalizácia námestia obce	obec
Strelníky	Zabezpečenie energetických úspor na obecných budovách	obec
Strelníky	Výmena palivovej základne v kultúrnom dome z uhlia na biomasu	obec

Zdroj: obec 2013

Možno konštatovať, že obecné budovy a objekty ako: Obecný úrad, Kultúrny dom, Zdravotné stredisko, Základná a materská škola, Dom smútku, tribúna na futbalovom ihrisku, kúpalisko a požiarna zbrojnica sú v relatívne vyhovujúcom stave.

Tabuľka 35: **Náklady na prevádzku verejných obecných zariadení**

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	14 622	21 416	38 165

Zdroj: Obec 2013

Domový fond

Obyvateľstvo obce na bývanie využíva predovšetkým rodinné domy. Nasledujúca tabuľka prezentuje stav bytového fondu v roku 2011. V obci bolo v tomto roku evidovaných 274 domov, z čoho 64 domov bolo neobývaných. V obci sa nachádzajú bytové domy, v ktorých je 17 bytov. Niektoré sa rekonštruujú, na účely individuálnej rekreácie sa podľa SOBD 2011 využíva 25 domov.

Tabuľka 36: **Prehľad domového fondu**

Obec	Domov spolu	Trvale obývaných domov	Bytov spolu	Trvale obývané byty
Strelníky	274	207	320	251

Zdroj: SOBD 2011

Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.8. Hospodárska základňa

Charakter územia a jeho poloha predurčujú spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia územia mikroregiónu RENTaR. Lesy pokrývajú 2/3 územia, poľnohospodársku pôdu v prevažnej miere tvoria trvalé trávne porasty.

Priemyselná základňa mikroregiónu je pomerne nevýrazná. Hlavné priemyselné výrobné aktivity sa nachádzajú len v Ľubietovej a v Medzibrode. Jestvujúca priemyselná základňa v okolí obce Strelníky nepostačuje pokryť potrebu pracovných miest pre obyvateľov obcí celého mikroregiónu.

Priemyselná výroba a stavebníctvo

nemá zastúpenie v obci

Strojársky priemysel

nemá zastúpenie v obci

Drevospracujúci priemysel

Píla gáter - SZČO

Stavebný priemysel

nemá zastúpenie v obci

Iný priemysel

nemá zastúpenie v obci

Poľnohospodárstvo

Obec nemá typické podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu. Prevažnú väčšinu pôdneho fondu tvoria trvalé trávnaté porasty na strmých svahoch, čo predurčuje ich využitie predovšetkým na pasienkárstvo, chov oviec a dobytká. Živočíšna výroba sa orientuje najmä na chov hovädzieho dobytká. Rastlinná výroba je prispôbena požiadavkám živočíšnej..

Vsúčasnosti je poľnohospodárska výroba zastúpená Poľnohospodárskym družstvom Bukovina. Predmetom činnosti družstva je: poľnohospodárska výroba vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov a plodov za účelom ich spracovania alebo ďalšieho predaja, údržba trávnatých a lesných porastov a vykonávanie terénnych úprav. Je to aj chov simentálskeho dobytká, produkcia zemiakovej sadby a konzumných zemiakov, zabezpečenie krmovínovej základne pre ŽV, ošetrovanie paznechtov aj ubytovanie. Nie prvoradou, ale dôležitou časťou rastlinnej výroby je pestovanie zemiakov.

Cieľom v rastlinnej výrobe je výroba kvalitných objemových krmovín. Na strelníckych lúkach rastie výborná tráva s pestrým bylinným zložením a seno z nich je veľmi kvalitné. Jeho zber však niekedy pripomína adrenalinové športy, keďže terény sú náročné a preveria zdatnosť traktoristov. Z rovnejších a dostupnejších lúk sa kosí tráva a z polí lucerna na senáž.

Produkčné pozemky je nutné chrániť pred zverou elektrickými oplôtkami. V spolupráci s miestnym poľovníckym združením "Rúbane", sa na jar po zasiatí a vysadení plodín polia oplotia.

Tabuľka 37: Poľn. subjekty v prvovýrobe, hospodárske dvory, súkromne hospodáriaci roľníci

Lokalita	subjekt	celková výmera PP	orná pôda	TTP	ošípané	hovädzí dobytok	ovce	počet zamest.
Strelníky	PD BUKOVINA Strelníky							
	PD Bukovina	917,52	154,67	762,85	0	360	1372	43
	PD Bukovina v Strelníky	587,21	96	480	0	348	235	36

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 38: Poľnohospodárske a výrobné objekty

Objekt	Podnikateľ, firma	Druh činnosti	Poznámka
Súbor poľnohospodárskych budov	Poľnohosp. Družstvo BUKOVINA	Poľnohospodárska výroba orná pôda, TTP, chov hovädzieho dobytká a oviec	
žiadny	PS Urbár Strelníky	Predaj, spracovanie produktov, les. výroba a výsadba	
Gáter	Píla Adamič	Spracovanie dreva	

zdroj: obec 2013

PD sa zameriava na chov dojnic plemena **Slovenské strakaté**. Toto plemeno síce nepatrí medzi vysokoúžitkové plemená, pokiaľ ide o mliečnu produkciu, no je všestranne zamerané. Má dve strediská pre chov oviec. Na Strelníkoch sa venujeme chovu plemena Zošľachtená valaška.

Na Strelníkoch je ešte klasický typ salaša. Ovečky sú počas dojenej sezóny na vzdialených pastvinách. Dojené sú ručne. Košarovaním (v noci nespia v maštali, ale v drevenej ohrade) prihnojujú lúky, ktoré na ďalší rok budú kosené. Ich jediné krmivo je pastva. Nápojom pramenitá voda. Zošľachtená valaška je na tento spôsob chovu ideálna. Medzi ďalšie produkty okrem mlieka od oviec patrí vlna.

Poľovníctvo a rybárstvo

V katastri obce Strelníky sa nachádza poľovný revír s Ľubietovou a pôsobí tu poľovnícke združenie Rúbane. (Ľubietová, Strelníky, Povrazník)

Lesné hospodárstvo

Organizačne sú lesy mikroregiónu zaradené prevažne do lesného hospodárskeho celku (LHC) Slovenská Ľupča, malá časť katastrálneho územia Ľubietovej patrí do LHC Osrblie. Najväčším lesohospodárskym podnikom sú Lesy SR, štátny podnik – Odštepny lesný závod Slovenská Ľupča. Ďalšími vlastníkami a hospodármi sú Lesy SR š.p. a Urbárske spoločenstvo.

Vsúčasnosti je výroba zastúpená aj Poľnohospodárskym družstvom Bukovina. Predmetom činnosti družstva je aj lesnícka výroba vrátane predaja nespracovaných lesných výrobkov a plodov za účelom ich spracovania alebo ďalšieho predaja, sadenie stromčekov, prerezávka a čistenie lesa, údržba trávnatých a lesných porastov a vykonávanie terénnych úprav.

Tabuľka 39: Údaje o výmerách lesov a lesnatosti územia

Obec	Celková výmera ZÚJ (ha)	Výmera lesov (ha)	Lesnatosť (%)
Strelníky	1117,4	577,5	51,68

Zdroj: SU SR 2013

Nerastné suroviny a prírodné zdroje

História mikroregiónu je spojená s ťažbou zlatokovových rúd. V Ľubietovej sa ťažilo zlato, medená ruda a železná ruda.

Najväčším prírodným zdrojom je drevo. Jeho zhodnocovanie v miestnej výrobe nie je dostatočné. Ďalším prírodným zdrojom je pitná voda a minerálne pramene v mikroregióne. V obci Strelníky nie je evidovaná súčasná ani historická ťažba nerastných surovín.

Tabuľka 40: Nerastné bohatstvo a ťažba

Lokalita	Druh nerastu	Druh ložiska	CHLU	DP	ťažba
Strelníky	/	/	/	/	/

Zdroj: obec 2013

CHLU – chránené ložiskové územie
DP – dobývací priestor

2.9. Rekreačia a cestovný ruch

Obec je a môže byť z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu cieľom prímestskej rekreácie občanov miest B.Bystrica, Brezno a širokého okolia. Obec je atraktívna predovšetkým pre jej:

- prírodný potenciál a krajinu
- priaznivé podmienky pre cykloturistiku a turistiku
- možnosti chatárenia a chalupárenia
- poľovný revír s Ľubietovou

Z turistického hľadiska má obec Strelníky veľmi dobrú polohu.

V okolí je krásna príroda pre zimnú i letnú pešiu turistiku. Dva kilometre od Strelníkov leží Ľubietová. Vrchol tunajšieho skalného masívu Hrb sa považuje za geografický stred Slovenska. Turistov tu môže zaujať viacero pamätihodností z obdobia, keď Ľubietová patrila do zväzku siedmich kráľovských banských miest. Patrí medzi ne aj dom Márie Terézie, v ktorom panovníčka prenocovala na ceste týmto regiónom ešte pred svojou korunováciou. Bohatú tradíciu tu má výroba tradičnej keramiky, k typickým výrobkom patria bohato zdobené maľované vázy.

Pre návštevníkov obce môže byť pre oddych zaujímavé pekne upravené námestie s lavičkami a fontánou, a takisto nový kostol, moderná ZŠ, MŠ s príslušenstvom a tiež upraveným areálom na letné hry pre deti a v zimných mesiacoch klzisko na korčuľovanie pre deti aj dospelých. Obec má športový areál, v ktorom je futbalové ihrisko, volejbalové ihrisko a aj moderné plavecké bazény s čistiarňou a úpravovňou vody na kúpanie. Cez obec vedie cyklotrasa od Detvy, cez Poniky, Povrazník na Strelníky až na Hrb aj späť.

Obec vlastní 2 rodinné domy, v ktorých poskytuje ubytovanie pre 10 osôb aj s možnosťou vlastnej prípravy stravy. V okolí obce je krásna príroda pre pešiu turistiku a tiež sú tu veľmi dobré podmienky na zber húb a rôznych lesných plodov.

Na veľmi slušnej úrovni je salašníctvo, pričom návštevníci môžu priamo na salašoch ochutnať dobrú žinčicu, syr, či oštiepky. V obci ďalej pôsobia ľudoví výrobcovia na výrobu a predaj úžitkovej i darčekovej keramiky a tiež výroba črpákov ako aj iných predmetov z dreva. Zachováva sa aj ručné tkanie handrových pokrovcov, tkanie plátna, ale aj činovate.

Rekreačným areálom poskytujúcim zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku s dôrazom na cestovný ruch je areál SKI Strelníky.

Penzión Patty Strelníky - Šajba Strelníky

Apartmány sú situované priamo na svahu lyžiarskeho strediska budú ideálnym miestom na rekreačné bývanie počas zimnej aj letnej sezóny. Ubytovanie: 4 – lôžková izba; 4 – lôžkový apartmán dvojizbový; 6 – lôžkový apartmán dvojizbový. K dispozícii je veľká spoločenská miestnosť s krbom, TV, DVD, CD, jedáleň na terase a sauna. Na prízemí v spoločenskej miestnosti je minibar, obojstranný krb a veľká pohodlná sedačka. K dispozícii je sauna, s extra východom von, priamo do snehu. Jedáleň sa nachádza na terase penziónu (<http://ubytujsa.sk/sk/ubytovanie/strelniky/penzion-patty-strelniky-sajba-7369>).

Turistická ubytovňa

V obci je turistická ubytovňa, vzdialená približne 2 km od lyžiarskeho strediska. Kapacita je 100 lôžok. Je možnosť zabezpečenia polopenzie (<http://www.skistrelniky.sk/ubytovanie.html>).

V súčasnosti je k dispozícii jedno stravovacie zariadenie. Ide o tradičnú kolibu s kapacitou 20 osôb. Súčasťou Koliby je krytá letná terasa pre 40 hostí, ktorá je príjemným miestom odpočinku motoristov v letných mesiacoch (<http://www.skistrelniky.sk/stravovanie.html>).

V obci leží lyžiarske stredisko. Od Banskej Bystrice je vzdialené 28 kilometrov. K dispozícii sú dva lyžiarske vleky s dĺžkou 200 (detský) a 600 metrov ležia na trávnatých pasienkoch tesne nad obcou. V súčasnej podobe fungujú iba dva roky a stredisko má potenciál ešte sa rozširovať.

Kto navštívi oblasti bývalých baní, môže pri troche šťastia objaviť nerast libethenit, nazvaný podľa nemeckého názvu obce a vyskytujúci sa len v ľubietovských nerastných ložiskách. V okolí sa nachádza množstvo kultúrnych pamiatok, spomeňme napríklad pamiatky v Banskej Bystrici, Ľupčiansky hrad, zrúcaninu hradu Dúbravica či nástenné maľby v blízkych obciach Poniky, Čerin a Zolná. Oblasť je známa aj kúpeľmi Brusno, Sliac a Kováčová. Pre región je príznačné udržiavanie zvykov, tradícií a unikátneho folklóru.

Náučné chodníky a turistické trasy

Tabuľka 41: Vyznačené turistické trasy v katastri obce Strelníky

Trasy	Trasa	Dĺžka
Modro značené chodníky		
2614/a	Ponická Huta – sedlo Jasenová	3 ½ hod
Zeleno označené chodníky		
5428	Strelníky – Ľubietovská Bukovina	1 ½ hod

Zdroj: www.geoparkbb.sk

Tabuľka 42: Prehľad športových zariadení – letné športy

Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Povrch	Poznámka
Strelníky					
	futbalové ihrisko	1	obec	tráva	
	viacúčelové ihrisko	1	obec	umelá tráva	
	kúpalisko	1	obec	voda	
	telocvičňa	1	obec		V Základnej škole

zdroj: obec 2013

Tabuľka 43: Prehľad športových zariadení – zimné športy

Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Poznámka
Strelníky				
	lyžiarsky vleky	2	PATTY Ski Strelníky	prepravná kap. 700 os/hod. , počet zjazdoviek 4, dĺžka zjazdoviek 600m
	klzisko	1	obec	viacúčelové ihrisko

zdroj: obec 2013

Tabuľka 44: Ubytovacie zariadenia v obci Strelníky

Názov zariadenia	Lôžková kapacita	Stravovacia kapacita	Kategória
Penzión Patty Strelníky - Šajba***	10	10	penzión***
Koliba		40	Stravovacie zariadenie
Dva rodinné domy - obecné	10		Ubytovanie na súkromí

zdroj: obec 2013

Strelníky ako aj obec Povrazník je výnimočná svojím prírodným prostredím, bohatou faunou a flórou, ku ktorej patrí aj výskat húb. Je tu známy zber húb a tzv. hubová sezóna na Šajbe.

Hubová sezóna má veľký vplyv na návštevnosť obce avšak ide o jednorázovú hromadnú návštevnosť len v tejto sezóne. Pre obec je vítaným návštevníkom typ tradičného turistu, ktorý vyhľadáva dlhodobjší pobyt v tomto krásnom prírodnom a vidieckom prostredí.

2.10. Trh práce

Zamestnanosť

Hlavným zamestnávateľom mikroregiónu je Kovovýroba Ľubietová, drevárske podniky, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo a služby - hlavne kúpele Brusno.

Tabuľka 45: Členenie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity (2011)

Obec	Počet obyvateľov	Pracujúci	Osoby na materskej dovolenke	Nezamestnaní	Pracujúci dôchodcovia	Dôchodcovia	Ekonomicky aktívni spolu
Strelníky	785	342	1	41	7	176	391

Zdroj: SOBD 2011

Z celkového počtu 785 obyvateľov obce bolo v roku 2011 (SOBD2011) ekonomicky aktívnych 391, čo činí cca 50%. Počet nezamestnaných v roku 2013 bol okolo 20 dlhodobo nezamestnaných osôb, čo predstavuje cca 7,82 % produktívneho obyvateľstva.

Podnikateľské aktivity, pracovné príležitosti

Obyvatelia obce dochádzajú za prácou do okolitých obcí a najviac do miest Banská Bystrica, Slovenská Ľupča, Ľubietová a Brezno.

Na území obce má k 30.9.2013 vedenú prevádzku 5 podnikateľských subjektov zapísaných v živnostenskom registri SR. **Najväčším zamestnávateľom je PD Bukovina Strelníky, ktoré má cca 35 zamestnancov.**

Tabuľka 46: Podnikateľské subjekty zapísané v ORSR so sídlom v obci Strelníky

Názov podnikateľského subjektu	Podnikateľská oblasť	Vznik
CK Group s.r.o.	Stavebný priemysel, elektrické zariadenia	2010
DOMAXIMA SK s.r.o.	Veľkoobchod, maloobchod	2001

MKT ELEKTRO s.r.o.	Dokončovacie stavebné práce, elektrické zariadenia, marketing, reklama, zabezp. systémy	2011
Poľnohospodárske družstvo BUKOVINA	Poľnohospodárska a lesnícka výroba	1991

Zdroj: www.orsr.sk r.2013

Najväčším zamestnávateľom je Poľnohospodárske družstvo Bukovina, ktoré zamestnáva cca 30 zamestnancov.

Tabuľka 47: Podnikateľské subjekty zapísané v ŽRSR so sídlom v obci Strelníky

Názov podnikateľského subjektu	Hlavné zameranie činnosti
Dušan Čief - Autodiela Čief	Autodoprava a oprava áut
Globus spol. s r.o.	Predaj potravín
Stanislav Ondrejko - STEN	Obchodná činnosť
COOP Jednota Krupina, spotrebné družstvo	Predajňa
Vladimír Zvara	Maloobchod, pohostinstvo

Zdroj: www.zrsr.sk r.2013

Tabuľka 48: Prehľad o poľnohospodárskych subjektoch obhospodarujúcich najväčšiu výmeru poľnohospodárskej pôdy

Podnikateľské subjekty	Výmera obhospodarovanej pôdy v ha	Súkromne hospodáriaci roľníci (s výmerou nad 20 ha)	Výmera obhospodarovanej pôdy v ha	Počet ks HD	Počet ks oviec
Poľnohospodárske družstvo Bukovina Strelníky	1547 celkom Z toho v užívaní 587,21 907,38 v k.u. Strelníky	-	123 orná 489 ladom 934 TTP	300	586

Zdroj: Obec 2013

V roku 2013 bolo v obci evidovaných cca 15-18 dlhodobo nezamestnaných.

2.11 Ľudský potenciál (spolky, združenia, kluby)

Kluby, spolky a združené spoločenské aktivity

Tabuľka 49: Zručnosti obyvateľstva

Obec	Databáza zručných ľudí v území
Strelníky	Hrnce, keramika – Zdeno Majer Hrable, kosiská, rezbárstvo – Miro Mišány, Jan Purgat, Ľudovít Majer Metly, prútiarstvo, pastierske palice – Karol Dimoš

Zdroj: obec 2013

Tabuľka 50: **Prehľad kultúrnych a historických zdrojov – nehmotné zdroje, ľudský potenciál**

Obec	Kluby, spolky združenia	Kultúrne podujatia
Strelníky	Dobrovoľný hasičský zbor TJ futbal. Klub Družstevník Strelníky - <i>registrovaný</i> Folklórna skupina Šajbania Poľovné združenie Rúbane	Deň obce, Ples, Valaské Vianoce, úcta k starším, Fašiangy, MDD, MDM,

Zdroj: obec 2013, Register Občianskych združení SR

Práca s verejnosťou

Od roku 2007 do roku 2013 neboli realizované žiadne ankety resp. dotazníky v záujme prieskumu verejnej mienky o rozvoji obce. Boli realizované iba stretnutia s občanmi k parciálnym zámerom, ktoré riešili konkrétne lokálne investície ako napr. zástavbu rodinnými domami a pod.

2.12 Rozvojové dokumenty (súladi s existujúcou dokumentáciou rozvoja)

Na riešené územie je spracovaných viacero dokumentácií, ktoré sa zaoberajú jeho trvalo udržateľným rozvojom:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska ako územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu rieši nadradené rozvojové osi, hierarchiu sídiel, životné prostredie, nadradené systémy sociálnej a technickej infraštruktúry. Územím MR prechádza horehronská rozvojová os druhého stupňa.

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja schváleného vládou SR uznesením č.394 z 9.6.1998 a jeho zmeny a doplnky riešia rozvoj územia podrobnejšie. V tomto dokumente sú zakotvené hlavne:

- rekonštrukcia cesty č. I/66 v úseku Slovenská Ľupča – Brezno (kategória S 22,5/80,100; úsekovo R 22,5/80,100)
- návrh trasy E 77 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica so zatunelovaním trasy pri obciach Moštenica a Hiadel'
- elektrifikácia celoštátnej žel. trate Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany
- predĺženie pohronskeho SKV s napojením sídiel po trase
- výstavba zariadení na využitie miestnych zdrojov energie
- vybudovať sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach

Zhodnotenie a požiadavky záväznej časti nadradenej ÚPD - Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ÚPN VÚC) / výber častí vo vzťahu ku územiu mikroregión RENTAR.

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry a hospodárstva

...

- 1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
- 1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich špecifické prírodné

a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.

- 1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

...

- 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
- 2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,
- 2.2.3. v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia,
- 2.2.4. pri využívaní lesných pozemkov uplatňovať funkčnú diferenciaciu územia aj v závislosti od stupňa ochrany a kategórie chráneného územia v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny, v národných parkoch vyhlasovať len lesy osobitného určenia a ochranné lesy, existujúce hospodárske lesy podľa možnosti prekategORIZOVAŤ na lesy osobitného určenia,
- 2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,
- 2.2.8. vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, prioritne v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného odchovu hospodárskych zvierat, v súlade s ochranou životného prostredia a zdravou výživou,
- 2.2.9. vytvárať podmienky pre obnovu trvalých trávnych porastov v súlade s udržaním ekologickej stability územia a zachovania krajinného rázu,

...

Regionálny rozvoj

- 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
- 2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,

...

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:
- ...vedomostno-poznávacie štruktúry:
- GEO PARKY – Banskštiavnický, Banskobystrický, Novohradský,
- mototuristické trasy:
- ...Slovenská banská cesta (Malé Karpaty – Štiavnicko-bystrická oblasť – Rudohorie),
- Železná cesta (v rámci programu „Európske kultúrne cesty priemyselných pamiatok“ – trasa: Košický kraj - Červená Skala - Muráň - Tisovec - Hnušťa - Sirk - Jelšava - Štítnik - Kunova Teplica - Tornaľa - Kráľ – Maďarská republika)
- ! cyklomagistrály:...
- Zelená stuha Pohronia
- ! vodná turistická trasa: rieky Hron a Ipel'
- 3.1.7. v horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít,
- 3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest,
- 3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,
- 3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,
- 3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít
- 3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,
- 3.6. Rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a v strediskách cestovného ruchu umožniť len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie. Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu

- podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.
- 3.7. Zvyšovať kvalitatívny štandard jestvujúcich stredísk rekreácie a turistiky na území Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Muránska planina, Národného parku Veľká Fatra, Národného parku Slovenský raj a v Chránenej krajinskej oblasti Poľana, len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.
- 3.8. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
- 3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávaci potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
- 3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
- 4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).
- 4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.
- 4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.
- 5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva**
- 5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.
- 5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.
- 5.7. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štôlne, tajchy, hutí, hámre, valkovne a pod., vybrané typické remeselnícke a priemyselné objekty...
- ...
- 7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línii a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu,
- 7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,
- ...
- 7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje
- 7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,
- 7.3.8. podporovať v oblastiach s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľov a služieb,

- **ÚPN-VÚC Nízke Tatry**, ktorý rieši zložité problematiky územnotechnických a socioekonomických väzieb vo vzťahu k ekologickým podmienkam, zachovanie prírodného prostredia a jeho ochrana vo vzťahu k rozvoju rekreácie a cestovného ruchu v záujmovom území Národného parku Nízke Tatry. Limitujúce faktory rozvoja sa týkajú hlavne obcí Brusno, Hiadeľ, Medzibord a Pohronský Bukovec.

- **Regionálny systém ekologickej stability** okresu Banská Bystrica hodnotí ekologickú stabilitu územia a navrhujú ekostabilizačné prvky a systém hospodárenia na lesnom a poľnohospodárskom pôdnom fonde s cieľom zlepšenia súčasného stavu.
- **Územný plán obce** majú schválený obce Brusno, Medzibrod, Hiadel', Ľubietová a Lučatín. Obce Moštenica, Pohronský Bukovec, Povrazník a **Strelníky** nemajú vypracovanú ÚPD, resp. platný územný plán.

Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov (situáciou v ROEP a pozemkových úpravách):

- **ROEP a Pozemkové úpravy** – stále prebieha, plán ukončenia je v roku 2014

Tabuľka č. 51: **Situácia v Programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja**

Obec	Názov PHSR	Spracovateľ	Programovacie obdobie
Strelníky	Inovačná stratégia obce Strelníky 2009-2018	SCARABEO – SK, s.r.o.	2009-2018
	Program rozvoja mikroregiónu – PHSR obcí MR RENTAR	OZ KRTKo	2009-2013

Zdroj: obec 2013

Tabuľka č. 52: **Územné plány obcí a ďalšie rozvojové dokumentácie**

Strelníky		
Územný plán obce	nie	-
Iné	nie	-

Zdroj: obec 2013

Tabuľka č. 53: **Situácia v ďalších rozvojových dokumentáciách**

Obec	Názov a druh dokumentácie	Spracovateľ	Programovacie obdobie alebo rok spracovania
	-	-	-

Zdroj: obec 2013

HLAVNÉ SMERY A PODMIENKY ROZVOJA PODĽA ÚZEMNÉHO PLÁNU - **Obec nemá územný plán obce**

Majetok obce a investičné aktivity obce v posledných 5 rokoch, plánované investičné aktivity

Tabuľka 54 : **Majetok obce**

Obec	Celková nadobúdacia hodnota majetku obce v EUR	Celková posledná účtovná hodnota majetku v EUR k 31.12.2012
Strelníky	20 402 532	20 402 532

Zdroj: obec 2013

Hodnotenie doterajšieho rozvoja hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov

Využitie EÚ zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie štátnych zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie iných zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie regionálnych zdrojov (BBSK a pod.): výborné, priemerné, slabé, žiadne

2.13. Realizovaný rozvoj

Realizované investície, projekty, aktivity hlavne zo zameraním na integrovaný prístup (posledných 5 rokov).

Tabuľka 55. : Realizované projekty v obci za posledných 5 rokov

Projekt:	Rozvoj vidieckeho územia Banskobystrického geomontánneho parku prístupom LEADER
Podporil:	PRV opatrenie 3.5.
Rok:	2009
Rozpočet:	91 906 €
Projekt:	Prístupová cesta DSS STROM I. etapa
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2009
Rozpočet:	333 361,-EUR
Projekt:	Prístupová cesta DSS STROM II. etapa
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2010
Rozpočet:	235 554,-EUR
Projekt:	Viacúčelové ihrisko s umelou trávou
Podporil:	Vlastné zdroje
Rok:	2009
Rozpočet:	543 519,-EUR
Projekt:	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2011
Rozpočet:	151 233,-EUR
Projekt:	Rekonštrukcia objektu OcÚ
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2008
Rozpočet:	236 429,-EUR
Projekt:	Rekonštrukcia kotolne ZŠ MŠ
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2012
Rozpočet:	143 071,- EUR
Projekt:	Chodníky z betónovej dlažby
Podporil:	Vlastné zdroje, dotácia
Rok:	2009
Rozpočet:	286 946,43,- EUR

2.14 Finančná analýza

DOMÁCE ZDROJE		
Názov obce		Strelníky
Zdroje	Rok	Štátne zdroje (z Ministerstva financií)
Podielové dane z daní právnických osôb	2010	0
	2011	0
	2012	0
Podielové dane z daní fyzických osôb	2010	141 197,39,-
	2011	160 817,17,-
	2012	157 054,01,-
Cestná daň	2010	0
	2011	0
	2012	0
Dotácia na samosprávne funkcie obcí	2010	265 485,00,-
	2011	309 372,20,-
	2012	177 832,18,-
Iné štátne zdroje (Štátne fondy, Pro Slovakia, POD...)	2010	41 003,00,-
	2011	126 375,00
	2012	1 840,00,-
Štátne zdroje spolu:	2010	447 685,39
	2011	596 564,37
	2012	336 726,19
Zdroje	Rok	
Daň z nehnuteľností fyzických osôb	2010	9 857,79
	2011	9 841,00
	2012	10 074,70
Daň z nehnuteľností právnických osôb	2010	0
	2011	0
	2012	0
Miestne poplatky	2010	9 458,39
	2011	11 232,91
	2012	12 826,00
Správne poplatky	2010	354,10
	2011	356,00
	2012	605,00
Zdroje z predaja a prenájmu	2010	74 676,58
	2011	77 578,93
	2012	81 677,68
Zdroje z podnikateľskej činnosti obce	2010	0
	2011	0
	2012	0
Obecné zdroje spolu:	2010	94 346,86
	2011	99 008,84
	2012	105 183,48
Zdroje	Rok	
Dary a sponzorstvá	2010	1 700,00
	2011	0
	2012	430,00
DOMÁCE ZDROJE SPOLU:	2010	96 046,86
	2011	99 008,84
	2012	105 613,48

Zdroj: obec 2013

ZAHRANIČNÉ ZDROJE	
Obec	Strelníky
Rok	Tendre a výzvy
2010	0
2011	0
2012	0
Rok	Fondy EÚ
2010	89 212,00
2011	0
2012	0
Rok	Bilaterálna spolupráca
2010	0
2011	0
2012	0
Rok	Iné zahraničné zdroje
2010	0
2011	0
2012	0
ZAHRANIČNÉ ZDROJE SPOLU:	
2010	0
2011	0
2012	0
ZDROJE POUŽITÉ NA ROZVOJ / z domácich a zahraničných zdrojov spolu / :	
2010	6 250,00
2011	121 000,00
2012	1 100,00

Zdroj: Obec 2013

3. SWOT ANALÝZY

3.1. VNÚTORNÁ SWOT ANALÝZA (obec)

Strelníky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Chránená krajinná oblasť Poľana • Výhodná poloha (nie príliš pri meste ale ani ďaleko) • Vyhovujúce cesty aj osvetlenie v obci • Separovaný zber odpadu • Obecná MŠ a ZŠ – budova na vysokej úrovni • Opatrovateľská služba • Existujúca Telovýchovná jednota, Hasiči • Pozemkové spoločenstvo Urbár • Kultúrne programy – škola • Vyhovujúce ihrisko, kúpalisko, viacúčelové ihrisko • Lyžiarske stredisko • Chatárska osada • Existencia poľnohospodárskeho podniku Bukovina v obci • Dobrá zamestnanosť obyvateľov • Cyklotrasa horská a turistické trasy • Organizované podujatia –ples • Oddychová zóna, parčík • Spoločný poľovný revír • Existencia domu smútku • Existencia obecného cintorína • Existencia verejného rozhlasu • Veľké plochy lesnej vegetácie • Pomerne čisté životné prostredie • Absencia veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia • Existencia pobočky pošty v obci Strelníky • Existencia domu opatrovateľskej služby s kapacitou 25 osôb • Existencia klubu mladých • Rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v priľahlých sídlach • existencia ubytovacích kapacít, penzión a turistická ubytovna • dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade • Dobrí ľudia a medziľudské vzťahy	• Chýba informačný systém na komunikáciu • Nedostatočné pokrytie chodníkmi popri cestách- nevyhnutná dostavba • Negatívny stav cesty III. triedy od obce Ľubietová nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry • Staré rozvody vodovodného potrubia • Absencia splaškovej kanalizačnej siete a ČOV • Chýba obecné kompostovisko • Absencia zberného dvora pre separovaný zber • Nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP • Nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, • Nedostatočné zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, občania musia pre lieky cestovať do susedných obcí • Absencia telocvične pre potreby športu „pre všetkých“, • Absencia neformálneho vzdelávacieho zariadenia a priestorov pre neformálne vzdelávanie, • Nedostatočná kapacita námestia obce pri usporiadaní obecných osláv / vzrastajúci počet návštevníkov, problémy s reguláciou dopravy, • Nie sú vytvorené dostatočné podmienky a tiež nie je záujem zo strany občanov pre lepšie zviditeľnenie a nerozvinutá kultúrna turistika, • Slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, • Nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, • Nedostatočný stav kultúrnych pamiatok, • Neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce, zanikanie tradičných remesiel • Zachovanie ľudových tradícií a zvykov • Absencia kamerového systému, • absencia IT procesov v živote obce • Chýbajú spoločenské aktivity dôchodcov aj mladých, menej kultúrnych podujatí • Obmedzené možnosti pre spoločenský život • Zaniknutý folklórny súbor Šajbianian • Chýba ubytovanie na súkromí • Nedostatočná propagácia obce • Neukončené vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Chýbajú nové stavebné pozemky – žiadna výstavba • Chýba mapa turistických trás – pohyb turistu • Nevyužitý potenciál pre cest.ruch • Slabé možnosti zamestnania
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
• Zmena myslenia ľudí smerom k rozvoju cestovného ruchu • Rozšírenie a rozvoj lokalít cestovného ruchu – lyžiarske stredisko • Propagácia turistických trás • Rozvoj tradičných remesiel, tradícií ovčiarstva - salašníctvo	• Zmena klímy (sneh, vietor) • Medziľudské vzťahy, povaha ľudí –neústupčivosť • Znečistenie životného prostredia nedomácimi obyvateľmi • Masový rozvoj CR na úkor hodnôt prostredia

• Výchova k ochrane a starostlivosti životného prostredia • Udržba stavebného potenciálu • Rekonštrukcia miestnych a prístupovej komunikácie • Vybudovanie splaškovej kanalizácie • Budovanie ubytovania na súkromí • Oprava regulácie potoka • Podpora komunitných aktivít • Podpora novej výstavby, stavebných pozemkov • Využitie biomasy (drevné štiepky) • Vybudovanie rozhľadne • Internetizácia obce • Zdokumentovanie a obnova tradícií a folklóru • Zriadenie obecného múzea • Propagácia alternatívnych foriem energie (solárna...) • Podpora udržateľného cestovného ruchu • Rozvoj agroturistiky	Chceme, aby Strelníky bola čistá a upravená obec s rozvinutým cestovným ruchom s aktívnym komunitným životom, kde žijú bohatí a šťastní ľudia Chceme aby boli Strelníky peknou a pokojnou obcou s čulým ale udržateľným cestovným ruchom, aby dedina nezostarla a aby sa všetci mali dobre, aby každý našiel to svoje.
---	--

3.2. VONKAJŠIA SWOT ANALÝZA (mikroregión)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- zachované a atraktívne prostredie nepoznačené priemyselnou výrobou - prítomnosť chránených území prírody –CHKO Poľana - čistá a zdravá krajina (čistý vzduch, voda, pôda) - bohatá fauna a flóra, hubárska oblasť - vysoká lesnatosť územia, dostatok drevnej suroviny - výdatné vodné zdroje - bohatstvo lovej zveri - dramatický a zaujímavý terén s množstvom vyhládok na krajinu mikroregiónu - zachované tradičné horské poľnohospodárstvo a pastierstvo - kultúrne a historické hodnoty územia spojené s baníctvom a hutníctvom, kúpeľníctvom a SNP - zachovalosť tradičnej remeselnej výroby - organizácia kultúrno-spoločenských podujatí - množstvo kultúrnych pamiatok (kostoly, objekty ľudovej architektúry) - poloha obce v spádovom území Banskej Bystrice - poloha obce k spádovej obci L'ubietová - existencia dopravného spojenia každej obce MR verejnou hromadnou (autobusovou) dopravou s mestom Banská Bystrica - existencia turistických trás, cyklotrás a lyžiarskych tratí - mikroregionálne partnerstvo – RENTAR - vysoká biodiverzita kraj	- nedostatočné využitie potenciálu krajiny pre rekreáciu, turistiku a hospodársku činnosť - nízka miera využitia drevnej suroviny - nedostatočné využitie miestnych zdrojov - množstvo technických objektov a plôch znehodnocujúcich krajinný obraz (smetiská, stožiarové trafostanice, vzdušné vedenia VN, NN,) - stacionárny a starnúci typ populácie - nedobudovaná technická a sociálna infraštruktúra - nedostatočné ekologické povedomie obyvateľstva - nerozvinuté malé a stredné podnikanie - nedostatočná propagácia územia, nerozvinutý informačný a orientačný systém - nevyužitá história v rozvoji a nízke povedomie - malá väzba na tradície a históriu obce, absencia múzeí o tradíciách a histórii obce - chátrajúce objekty ľudovej architektúry - neobývaný domový fond - nevhodné objemové a architektonické riešenia objektov občianskej vybavenosti a objektov IBV - málo pracovných príležitostí, odchod za prácou - vysoké náklady na prípravu nových rozvojových lokalít (technická infraštruktúra a dopravné prepojenie)

PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
- integrovateľný rozvoj obce v rámci Miestnej akčnej skupiny BBGMP (program LEADER 2014 - 2020) - rozvoj netradičného a extenzívneho poľnohospodárstva - využitie tradícií a znalostí predkov pri hospodárskom využití územia aj v cestovnom ruchu - rozvoj lesného hospodárstva a poľovníctva - zhodnocovanie drevnej suroviny - možnosti bývania v atraktívnom prostredí - obnova tradičných remesiel - prepojenie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva s obnovou tradičných remesiel - prepojenie hospodárskeho využitia územia s rozvojom rekreácie a turistiky (agroturizmus, malé zoologické záhrady hospodárskych zvierat, hipoturistika, výroba kulinárskych špecialít ...) - zapojenie historických daností, povstaleckej a baníckej histórie, tradícií a ľudových zvykov okolitých obcí pri rozvoji rekreácie a turistiky v obci	- poškodenie prírodných hodnôt územia neuváženým rozvojom určitých aktivít v území - strata identity a kultúrnych hodnôt - nezáujem ľudí o veci verejné - nedostatočná osвета a informovanosť - nepripravenosť ľudí na podnikanie - únik mladých a vzdelaných ľudí - nevysporiadané vlastnícke vzťahy - nedostatok peňazí - uprednostnenie krátkodobých efektov - problémy legislatívne, nedôsledná legislatívna podpora - podceňovanie nutnosti spolupráce s odborníkmi z oblasti krajinnej ekológie a plánovania - neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie

• možnosti zimnej rekreácie (bežkárске lyžovanie, korčuľovanie ...) • možnosti tradičnej letnej rekreácie spojenej s prírodnými, krajinárskymi a kultúrnymi hodnotami územia (cykloturistika, horská turistika, poznávacia turistika, zber lesných plodov) • možnosti vidieckej rekreácie • možnosti rozvoja netradičných športov (horská cyklistika, lukostreľba ...) • rozvoj doplnkových služieb pre kúpeľníctvo v Brusne • zvýšenie atraktívnosti a prítlačivosti územia (odstránením, prebudovaním, sanáciou, zakrytím neestetických krajínovotvorných objektov) • zvýšenie informovanosti o území • zjednotenie identity obce v rámci mikroregiónu resp. Banskobystrického geoparku vytvorením loga a spoločnej propagácie • zníženie emisného zaťaženia územia zmenou palivovej základne vykurovania domov na báze dreva • rozvoj služieb v turizme	
---	--

4. HODNOTENIE

4.1. Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)

POTENCIÁL MIKROREGIÓNU PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

- Atraktívne prírodné prostredie, ležiace na úpätí Nízkych Tatier, Poľany, s úrodnou nivou rieky Hron, s prírodou nepoznačenou priemyselnou výrobou dáva predpoklady na rozvoj všetkých foriem cestovného ruchu a turistiky. Banskú minulosť územia je možné využiť v rámci cestovného ruchu ako súčasť Banskobystrického geomontánneho parku.
- Výdatné zdroje pitnej vody a minerálnych vôd zvyšujú atraktivitu územia a sú východiskom pre rozvoj kúpeľníctva.
- Menej vhodné podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu dávajú predpoklady pre rozširovanie tradičného horského poľnohospodárstva (salašníctvo, chov koní, včelárstvo, ovocinárstvo, pestovanie liečivých rastlín ...), s čím súvisia možnosti využitia pre agroturistiku.
- Lesný pôdny fond poskytujúci drevnú surovinu na výroby z dreva, stavebný materiál a pre energetické využitie. Lesy s bohatým zastúpením lesnej zveri podmieňujú rozvoj poľovníctva.
- Vodný tok Hrona tvorí rekreačný potenciál pre pobyt pri vode, pre vodné športy (splavovanie rieky) a spolu s čistými bystrinnými prítokmi dáva predpoklady pre rozvoj rybárstva a rybníčného hospodárstva.
- Aktivizácia obyvateľov a zvýšenie ich záujmu o veci verejné.
- Využitie zručností ľudí vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, v lesnom hospodárstve, v spracovaní drevnej suroviny a v remeselnej výrobe.
- Zaškolenie najmä mladých ľudí v poskytovaní služieb v cestovnom ruchu. Kvalitné a profesionálne služby sú základom úspechu v rozvoji všetkých druhov turizmu a rekreácie.
- Oživenie ľudových tradícií a zvyklostí, ktoré v uplynulých 50-tich rokoch takmer úplne zanikli, v objektoch ľudovej architektúry zriadenie expozícií ľudových tradícií, bývania a histórie jednotlivých obcí ale i mikroregiónu.
- Rozšírenie podnikateľských aktivít – v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, drevospracujúcich a potravinárskych remeslách, v tradičných ľudových remeslách, v službách pre rekreáciu a turizmus, v poľovníctve a doprave.
- Založenie, resp. obnovenie tradície trhov, jarmokov, kultúrnych festivalov a športových súťaží spoločne s obcami iných mikroregiónov, resp. udržanie a rozširovanie už existujúcich kultúrnych podujatí a aktivít.
- Vybudovanie cyklotrasy vedúcej všetkými atraktívnymi miestami mikroregiónu a spájajúcej všetky obce mikroregiónu.

ODSTRÁNENIE NEDOSTATKOV, KTORÉ BRZDIA ROZVOJ MIKROREGIÓNU

- Vybudovanie chýbajúcej a zastaranej technickej infraštruktúry v čo najkratšom čase. Využiť k tomu všetky dostupné možnosti získavania finančných prostriedkov z podporných zdrojov.
- Budovanie efektívnej a modernej verejnej správy posilnením inštitucionálnych kapacít a modernými technológiami
- Ochrana životného prostredia, zabezpečenie protipovodňovej ochrany a
- Rozšírenie siete zariadení sociálnej infraštruktúry o zložky, ktoré obohatia ponuku pre obyvateľov i návštevníkov.
- Vytvorenie nových pracovných príležitostí, ktoré pozdvihnú ekonomickú silu mikroregiónu, čo sa následne prejaví v priaznivejšom demografickom vývoji obcí, rozvoji sociálnej infraštruktúry obcí, v lepšej údržbe domového fondu i verejných priestranstiev.
- Vybudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít, predovšetkým s využitím existujúcich objektov po ich rekonštrukcii. Systém založiť na malokapacitnom rodinnom a penziónovom spôsobe ubytovania a stravovania.
- Vybudovanie nových turistických a cykloturistických trás, odpočinkových, vyhliadkových a orientačných miest pre turistov.
- Vybudovanie informačného centra mikroregiónu s poskytovaním komplexných služieb, s prípadným spojením s cestovnou kanceláriou a s prepojením na celoštátny a medzinárodný informačný systém cestovného ruchu. Zlepšenie propagácie jednotlivých obcí a celého mikroregiónu.
- Zvýšenie osvedčenia obyvateľstva prostredníctvom miestnych novín a informačných tabúl.

VÝHODY A NEVÝHODY OBCE Z HĽADISKA POLOHY V REGIÓNE

1. VÝHODY:

Z hľadiska porovnania s obcami okresu Banská Bystrica a mikroregiónu RENTAR komparatívnu výhodu v obci Strelníky možno vidieť v polohe obce v hodnotnom krajinnom prostredí so zachovanou formou hospodárenia s pôdou v úzkom kontakte s prírodným prostredím. Ide o obec ďaleko v horskom prostredí na náhornej plošine s dostatkom poľnohospodárskej pôdy. Obec má predpoklady pre poľnohospodársku výrobu a k nej doplnkové činnosti.

Ďalšou významnou komparatívnu výhodou je samotné budovanie Banskobystrického geoparku. Územie disponuje takým potenciálom, ktorý ho zvýhodňuje oproti ostatným územiám práve v existujúcej primárnej ponuke, ktorú územie partnerstva poskytuje.

Obec je prejazdná a priechodná v rámci mikroregiónu, čo zlepšuje dostupnosť do obce ako aj frekvenciu spojov hromadnej dopravy vrátane železničnej pre obyvateľov. Obec sa nachádza v území s bohatými prírodnými hodnotami s predpokladmi rozvoja.

- Územím prechádza horehronská rozvojová os druhého stupňa.
- Poloha v spádovom území krajského mesta Banskej Bystrice s dostupnosťou nadštandardnej dopravnej infraštruktúry. Mestá Banská Bystrica, Brezno a Zvolen plnia pre záujmové územie funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a aj funkciu centier zamestnanosti.
- Územím prechádza železničná trať Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany, prepájajúca ŽSR s európskou železničnou sieťou.
- Atraktívna krajina, vyvážená krajinná štruktúra, dramatický a zaujímavý reliéf.
- V území sa nachádzajú strediská cestovného ruchu nadregionálneho významu s perspektívami ďalšieho rozvoja.
- Unikátne kultúrne – historické zázemie v mikroregióne.

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce

VÝHODY: Poloha obce Strelníky je v nádhernom prírodnom horskom prostredí bohatom na lesné plody. Územie obce je povestným „hubárskym rajom“. Dostupnosť za prácou do miest Banská Bystrica a Brezno je priaznivá.

Obec je členom verejno-súkromného partnerstva Banskobystrický geomontánny park, v rámci ktorého realizuje aj regionálny rozvoj prístupom LEADER s dopadom na rozvoj obce už od roku 2009.

Samotné budovanie Banskobystrického geoparku je významnou komparatívnu výhodou. Územie disponuje takým potenciálom, ktorý ho zvýhodňuje oproti ostatným územiám práve v existujúcej primárnej ponuke, ktorú územie partnerstva poskytuje.

2. NEVÝHODY Z HĽADISKA POLOHY:

Obec nemá veľmi významnú históriu v porovnaní s inými obcami mikroregiónu, historicky bola viac poľnohospodárskou obcou bez folklórneho zázemia a bohatších tradícií. Obec je dosť vzdialená od hlavnej trasy hlavnej cesty B.Bystrica – Brezno až 11 km.

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategická a Programová časť obsahuje :

1. zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
2. inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
3. finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
4. systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
5. časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z.

1. STRATEGICKÝ CIEĽ A OPATRENIA (plánovacie obdobie 2014 – 2020)

Cieľ rozvoja :

Zlepšenie podmienok bývania a života v obci Strelníky, rozvoj podnikania a udržateľného cestovného ruchu tak, aby bol citlivý k životnému prostrediu a obyvateľom obce.

Citát: „Sme poľnohospodárska dedina, kde všetci sadíme, kosíme a hrabeme“.

ŠPECIFICKÉ CIELE (Priority)

Špecifický cieľ č.1: Zlepšenie a udržanie vidieckej krajiny a životného prostredia

Špecifický cieľ č.2: Budovanie dedinskej komunity a zlepšenie životných podmienok obyvateľov

Špecifický cieľ č.3: Rozvoj služieb a podnikania vo vidieckom prostredí

Špecifický cieľ (priorita) č. 1 : Zlepšenie a udržanie vidieckej krajiny a životného prostredia

Zdôvodnenie:

Obec **Strelníky** sa nachádza v hodnotnom prírodnom prostredí s nádherným vzhľadom krajiny. Pre zachovanie prírodného a krajinného potenciálu budúcim generáciám je potrebné venovať vyššiu pozornosť zlepšeniu kvality životného prostredia. Je potrebné zvýšiť starostlivosť nielen o zložky životného prostredia – voda, pôda, ovzdušie, horniny a biota, ale aj zabezpečiť komplexnú starostlivosť o krajinu ako celok. Na zabezpečenie tohto cieľa je nevyhnutne potrebná osвета obyvateľstva obce, vlastníkov pôdy a užívateľov územia. Obec zabezpečuje čiastočné riešenie odpadového hospodárstva napriek tomu vznikajú „čierne skládky odpadu“. Vysoký potenciál má obec vo využívaní obnoviteľných zdrojov energie (drevo, štiepka, voda, pôda, biomasa, bioplyn, malé vodné elektrárne), ktoré sú riešením aj pre problémy s neobhospodávanými TTP a drevným odpadom z lesných ekosystémov. Stav technickej a dopravnej infraštruktúry v obci je neuspokojivý. Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať a rekonštruovať technickú infraštruktúru a riešiť stav dopravnej infraštruktúry (kanalizácia a ČOV, vodovod, miestne komunikácie a chodníky pre peších).

Podstatou skvalitnenia životného prostredia je skvalitnenie vzhľadu obce, verejných priestranstiev a súkromných priestorov, aby sa stali príťažlivými pre obyvateľov a návštevníkov obce. Obec nemá zhotovené architektonické štúdie riešenia vzhľadu verejných priestranstiev a zelene v obci, ktoré potrebujú bezodkladnú obnovu. Prostredie obce potrebuje zvýšenú starostlivosť v oblasti úprav verejných priestranstiev, budovania oddychových zón, rekonštrukcií autobusových zástaviek a starostlivosti o zeleň.

Opatrenia:

1. **Zvýšiť environmentálne povedomie a kvalitu životného prostredia**
2. **Obnoviť dedinu a vidiecku krajinu a zlepšiť stavebnotechnický stav obce**

Opatrenie č. 1.1. Zvýšiť environmentálne povedomie a kvalitu životného prostredia

Aktivity (investície):

1. zavádzanie udržateľného a efektívneho hospodárenia s miestnymi zdrojmi
2. dobudovanie kanalizácie a ČOV (pod obcou)
3. aktivity zamerané na zamedzenie a likvidáciu „čiernych“ skládok (prevencia, kampaň, zberne, uskladňovanie a recyklácia triedeného odpadu a pod., atď),
4. ochrana prírodných zdrojov a hodnôt a budovanie ekologickej stability
5. zavádzanie technológií „čistej“ a neškodnej (na ŽP) výroby
6. zavádzanie využívania alternatívnych zdrojov energie (BIOMASA, BIOPLYN, solárna energia, malé vodné elektrárne atď.)
7. zavádzanie alternatívnych foriem likvidácie odpadových vôd (malé domové a skupinové ČOV a pod)
8. rekonštrukcia a modernizácia existujúcej technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, zdroj pitnej vody, apod.)
9. riešenie hromadnej dopravy počas zvýšenej nárazovej návštevnosti vybudovaním spevnených a prírodných parkovísk (hubárska sezóna)
10. aktivity zamerané na protipovodňové opatrenia (úpravy a regulácie potokov a vodných tokov, riešenie odvodnenia z miestnych spevnených komunikácií - rigoly, priekopy atď.)
11. zlepšenie efektivity likvidácie tuhého komunálneho odpadu a separovaného zberu odpadu z domácností a verejných objektov (zberné dvory, kompostoviská, kompostárne a pod.)
12. aktivity zamerané na osvetu a výchovu obyvateľstva v oblasti starostlivosti o krajinu a životné prostredie (prednášky, semináre, letáky ...)
13. aktivity zamerané na zvýšenie environmentálneho povedomia detí a mládeže (venovať sa všetkým vekovým kategóriám)
14. aktivity environmentálnej osvetu pre návštevníkov obce

Opatrenie č. 1.2 Obnoviť dedinu a vidiecku krajinu a zlepšiť stavebnotechnický stav obce

Aktivity (investície):

1. realizácia obnovy obce v duchu Programu obnovy dediny
2. aktivity na záchranu architektonických hodnôt a obnovu ulice a verejných priestorov (projekt obnovy dediny, architektonické a urbanistické štúdie, design vidieckeho priestoru apod.)

3. zachovávanie tradičného obrazu dediny (osadnícke osídlenie, ľudová architektúra, krajina, pôvodná zeleň apod.)
4. obnova stavebného potenciálu obce a podpora multifunkčného využitia obecného nehnuteľného majetku (výraz prvku, domu, ulice, verejných objektov a priestorov, siluety obce, zeleň, opлотenia, obecné úrady, kultúrne domy a pod.)
5. obnova kultúrnych a prírodných pamiatok (zapísaných v ÚZPF), obnova architektonických, technických pamiatok a objektov s miestnou kultúrnou hodnotou (kaplnky, zvonice, sakrálne stavby, pamätníky atď.)
6. príprava architektonických riešení verejných priestranstiev, drobná architektúra oddychových zón
7. rekonštrukcia, úprava a údržba verejných priestranstiev (detské ihriská, oddychové zóny s lavičkami, zeleň v obci,)
8. obnova existujúceho domového fondu s využitím prírodných materiálov (drevo, kameň) s viacstranným využitím (informačné tabule, tržničky, atď.),
9. údržba a aktivity starostlivosti o krajinné prostredie (obnova lúčnych, lesných plôch a pod.)
10. obnova a následná starostlivosť o prírodné lokality (korytá potokov, prameňov a minerálnych prameňov, odpočívadlá, chodníky, apod.)
11. ochrana prírodných zdrojov a hodnôt a budovanie ekologickej stability vrátane spodných vôd a minerálnych prameňov
12. obnova a údržba krajiny a ekologickej stability, eliminácie erózie pôd, obnova a údržba lesných komunikácií, obnova lesa prirodzeným omladením

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- zlepšenie hodnôt kvality zložiek životného prostredia
- počet zapojených domácností do separovaného zberu
- rozsah ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu
- počet zberných nádob
- počet zlikvidovaných skládok TKO
- počet zriadených plôch pre odpadové hospodárstvo
- počet realizovaných zariadení čistenia odpadových vôd
- počet zariadení na výrobu energie
- počet realizovaných krajinnoeekologických opatrení
- počet jednotiek dĺžky protipovodňových úprav
- stupeň zlepšenia kvality prírodného prostredia katastra obce
- hodnota zníženia negatívnych vplyvov na zložky životného prostredia
- počet jednotiek plochy rekultivácií
- počet osvetových materiálov pre verejnosť
- počet osvetových materiálov pre návštevníkov obce
- počet km vybudovanej kanalizácie
- počet vybudovaných ČOV (obecné, domové a skupinové)
- počet napojených domácností na ČOV
- počet km zrekonštruovaného a novo - vybudovaného vodovodného potrubia
- počet zrekonštruovaných obytných domov
- počet zrekonštruovaných obecných budov na budov s multifunkčným využitím (školy, obecné úrady, kultúrne domy ...)
- počet zrekonštruovaných autobusových zastávok
- počet obnovených verejných priestranstiev
- počet pripravených architektonických riešení verejných priestranstiev
- počet programov, súťaží a pozitívnych príkladov v obnove objektov
- počet obnovených kultúrnych a prírodných pamiatok zapísaných v ÚZPF
- počet obnovených architektonických a technických pamiatok
- počet prednášok, seminárov a podujatí zameraných na životné prostredie a starostlivosť o krajinu

Oprávnení užívateľa opatrení :

- pre Opatrenia č. 1.1. - obec, miestne iniciatívy, podnikatelia, inštitúcie, školy
pre Opatrenia č. 1.2. - obec, vlastníci pozemkov a objektov, miestne iniciatívy, podnikatelia
hospodáriaci s pôdou, užívateľa pôdy

Špecifický cieľ (priorita) č.2: Budovanie dedinskej komunity a zlepšenie životných podmienok obyvateľov

Zdôvodnenie:

Počet obyvateľov v obci Strelníky v posledných rokoch mierne klesá. Obec nemá pripravené zámery rozvoja nových obytných rozvojových plôch. Má vysoký potenciál pre rozvoj bývania v kvalitnom horskom prostredí. O nové bývanie mimo zastavanej časti obce v obci je záujem. Z toho dôvodu obec potrebuje pripraviť rozvojové plochy vrátane územného plánu. V obci je niekoľko domov/bytov neobývaných. Je potrebné zvýšiť záujem o bývanie v obci predovšetkým obyvateľov z miest. Je potrebné sa viac ako na novú výstavbu orientovať na rekonštrukciu pôvodných domov za účelom bývania resp. rekreáciu s cieľom využívať pokojné „dedinské“ prostredie pre život. K tomu je nevyhnutné dobudovanie základnej technickej a sociálnej infraštruktúry. Obyvatelia obce zameriavajú svoju pozornosť na obnovu existujúceho potenciálu domov a bývanie v obci považujú za kvalitné zázemie relaxu ekonomicky aktívneho ako aj staršieho obyvateľstva. Blízka dostupnosť za prácou mimo obce ako aj prírodné prostredie obce Strelníky predstavuje vhodný rozvojový potenciál obce s možnosťou využitia prírodných zdrojov nielen v bývaní ale aj v oddychových a relaxačných aktivitách ako napr. šport, turistika, podujatia a iné. Sociálna starostlivosť o obyvateľov je zabezpečovaná opatrovateľskými službami, ktoré v okolitých obciach podľa potreby a požiadaviek. V obci sú tieto služby zabezpečované v Zariadení sociálnych služieb. V rámci zámerov zvyšovania počtu obyvateľov je nutné dobudovanie služieb obyvateľstvu na dostatočnú úroveň.

Z obyvateľov obcí sa postupne vytráca lokalpatriotizmus, vzťah k obci a jej prostrediu, v ktorom žijú. Obec sa to snaží riešiť prostredníctvom regionálnej výchovy v miestnej ZŠ. Pre obyvateľov obce Strelníky nie sú v obci v súčasnosti vytvorené dostatočné možnosti zamestnať sa. Obyvatelia za prácou väčšinou dochádzajú a to do okresného mesta Banská Bystrica, resp. do Ľubietovej a Slovenskej Ľupče. S cieľom zapojiť obyvateľstvo obce do rozvojového a pracovného procesu, je potrebné vytvoriť podmienky a realizovať vzdelávacie a informačné aktivity za účelom pre zvyšovanie zručností, vzdelanostnej úrovne, jazykovej zdatnosti, informovanosti o možnostiach získavania finančných prostriedkov a následne zabezpečiť podporu pri začatí podnikania, samozamestnania a pod. Všetky aktívne subjekty obce by mali viac navzájom spolupracovať a informovať sa. Jednou z príčin je aj nedostatočná informatizácia a modernizácia verejnej správy tak, aby bolo možné zabezpečiť intenzívnejšiu spoluprácu s miestnymi a regionálnymi zamestnávateľmi, štátnymi lesmi a inými aktívnymi subjektami pôsobiacimi v obci a zapájať ich do rozvoja.

Opatrenia:

1. **Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie**
2. **Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu**

Opatrenie č. 2.1. Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie

Aktivity (investície):

1. aktivity zamerané na zvýšenie miestneho povedomia a lokalpatriotizmu obyvateľstva
2. aktivity zamerané na zapájanie aktívnych subjektov do činnosti obce a mikroregiónu
3. podpora aktivít zameraných na začlenenie obyvateľov do občianskeho a pracovného života
4. podpora začínajúcich podnikateľov MSP
5. aktivity pre zvýšenie zamestnanosti a sociálnu inklúziu znevýhodnených a sociálne slabších skupín obyvateľstva
6. aktivity na rozvoj športu a záujmových činností
7. aktivity na podporu koordinácie rozvoja a spoločné programy riadenia rozvoja (rozvojové dokumenty, územné plány, koncepcie, stratégie, projekty a iné),
8. aktivity na posilnenie miestneho manažmentu územia obce (spolurozhodovanie, spolupráca, spoluzodpovednosť a pod.)
9. aktivity na podporu združovania zdrojov a zakladanie koordináčnych združení (partnerstvá, spoločné produkty a projekty, zimná údržba, sociálna pomoc, apod.),
10. podpora získavania skúseností v oblasti marketingu obce (účasť na podujatiach, spolupráca, exkurzie, a i.),
11. zlepšenie informovanosti o dianí v obci
12. aktivity zamerané na motiváciu pre nárast obyvateľstva a dosiahnutie výstavby a obnovy objektov bývania (bytovky, rodinné domy) – programy obnovy, súťaže, pozitívne príklady
13. aktivity zamerané na zvýšenie zručností obyvateľstva obce (vzdelávacie, rekvalifikačné a motivačné programy atď.),

14. aktivity na podporu zlepšenia informovanosti obyvateľstva o možnostiach samozamestnania, zamestnania a o dianí v obci a mikroregióne (web, obecné noviny, rozhlas obecné tabule, informačné kampane, vybavenie na tlač periodík apod...),
15. aktivity na podporu zlepšenia komunikácie v obci aj medzi obcami a miestnymi rozvojovými aktérmi (občania, inštitúcie, podniky, organizácie atď.)-stretnutia, facilitácia, web diskusie online, dotazníky, prieskumy apod.),
16. podpora aktivít rozvoja činnosti spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení zameraných na podporu pozitívneho rozvoja jednotlivých oblastí života v obci (priestory, vybavenie pre činnosť, organizovanie podujatí apod.),
17. podpora aktivít práce s deťmi a kultúrnospoločenských aktivít pre mládež
18. podpora existujúcich a vznik nových záujmových združení a spolkov,
19. podpora aktivít kultúrno-spoločenského života obce,
20. organizovanie obecných a mikroregionálnych podujatí (súťaže, futbalové turnaje, folklórne slávnosti, športové podujatia, koncerty, apod.),
21. aktivity na podporu rozvoja kultúrno-spoločenských podujatí,
22. obnova a podpora miestnych a regionálnych tradícií vo všetkých oblastiach života obce
23. podpora programov proti kriminalite

Opatrenie č. 2.2. Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu
--

Aktivity (investície):

1. zavádzanie inovatívneho prístupu rozvoja vidieckej obce a vidieckeho mikroregiónu s využitím miestneho potenciálu územia a endogénnych zdrojov „zdola nahor“
2. územná príprava rozvojových lokalít pre bývanie a vybavenosť, príprava stavebných pozemkov pre bývanie a územnoplánovacia príprava (majetko-právne vysporiadanie, územný plán, technická a dopravná infraštruktúra, a i.)
3. zlepšenie základných služieb a malej infraštruktúry a prístupu k miestnym službám
4. modernizácia infraštruktúry efektívnej verejnej správy a dovybavenie infraštruktúry pre poskytovanie služieb obyvateľstvu
5. zavádzanie elektronizácie do verejného života obce (samospráva, škola, knižnica, archív atd.)
6. rekonštrukcia prístupovej cesty do obce, eliminácia zosuvov pôdy
7. rekonštrukcie a budovanie miestnej dopravnej infraštruktúry – (chodníky pre peších, odstavné plochy a parkoviská, miestne komunikácie a premostenia)
8. rekonštrukcia a dobudovanie prístupových miestnych komunikácií do obytných celkov (oporné múry, odvodnenie, spevnenie a pod.),
9. dobudovanie asfaltovej komunikácie cez Povrazník na Ponickú Hutu
10. vybudovanie nových parkovacích miest
11. budovanie a rekonštrukcia rozvodov elektrického vedenia (zvýšenie kapacity, káblovanie do zeme, rekonštrukcie zdrojov atď.)
12. rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) - aktivity na zlepšenie signálu mobilných operátorov a prístupu k internetu
13. výstavba nových bytových domov pre mladé rodiny a nájomných bytov
14. podpora zvyšovania štandardu bývania v porovnaní z EÚ štandardami
15. aktivity na zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti (dom sociálnych služieb, dobrovoľná sociálna a zdravotnícka pomoc, klub dôchodcov, opatrovatelstvo a iné)
16. zavádzanie alternatívnych foriem adaptability a starostlivosti o starších, sociálne slabších a neprispôsobivých obyvateľov
17. aktivity sociálnej pomoci starším a imobilným obyvateľom
18. aktivity pre mobilnú pomoc lekára,
19. budovanie zariadení základnej a vyššej vybavenosti pre obyvateľov
20. zavádzanie bezbariérových prístupov do verejných objektov a objektov služieb
21. budovanie zariadení pre deti predškolského veku,
22. budovanie zariadení pre verejnosť na podporu zachovania kvality verejného života (kultúrne stánky, knižnice, cintoríny, domy smútku a pod) s bezbariérovým prístupom,
23. budovanie a rekonštrukcie objektov pre združovanie záujmových skupín, klubovne, herne a pod.
24. budovanie a rekonštrukcie zariadení pre šport a oddych (telocvične, ihriská, tribúna, šatne a i)
25. modernizácia vybavenia školy, škôlky a kultúrnych zariadení (kult.dom, knižnica a pod.)
26. zlepšenie podmienok pre požiaru bezpečnosť, (modernizácia, vybavenie a pod.)
27. zvyšovanie bezpečnosti a ochrana majetku obyvateľov
28. budovanie efektívnej verejnej správy optimalizáciou procesov a organizácie, bojom proti korupcii a efektívnou správou daní

- 29. zavádzanie procesov participatívneho plánovania a rozhodovania o živote a rozvoji v obci
- 30. rozvoj služieb verejnej správy

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet pripravených stavebných pozemkov pre bývanie
- počet nových bytových domov pre mladé rodiny
- počet vybudovaných zariadení vybavenosti pre obyvateľov
- počet dobrovoľníkov v dobrovoľnej sociálnej a zdravotníckej pomoci,
- počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti
- počet nových plôch a zariadení športu, kultúry a oddychu
- počet asanovaných objektov
- počet rekonštruovaných obytných objektov
- počet nových verejných služieb obyvateľstvu
- počet nových verejných bezbariérových vstupov
- počet nových bytových jednotiek
- počet km nových alt. obnovených prístupových komunikácií
- počet km vybudovaných, obnovených chodníkov pre peších
- počet m² vybudovaných odstavných plôch
- počet rekonštruovaných premostí
- počet km rekonštruovaných miestnych komunikácií
- počet m podzemného elektrického vedenia
- počet domácností pripojených na internet
- počet bodov prístupných k verejnému internetu
- dĺžka rekonštruovaných sietí technickej infraštruktúry
- počet vzdelávacích, rekvalifikačných a motivačných programov
- počet vyškolených obyvateľov
- počet web stránok, obecných novín zameraných na informovanie obyvateľstva
- počet verejne dostupných internetových bodov v obci
- počet elektronických programov v obci
- počet výtlačkov obecných novín, periodík
- počet zriadených obecných tabúlí
- počet verejných stretnutí
- počet facilitácií, prednášok
- počet zapojených občanov do dotazníkového prieskumu
- počet podporených spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení
- počet vzniknutých záujmových združení a spolkov
- počet programov práce s verejnosťou
- počet organizovaných podujatí
- počet účastníkov na podujatiach
- počet obyvateľov zapojených do aktivít
- počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných
- počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- počet vekových skupín zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- počet obyvateľov začlenených do občianskeho a pracovného života
- počet rozvojových dokumentov, územných plánov, koncepcií, stratégií, projektov
- počet založených partnerstiev
- počet spoločných projektov
- počet podujatí, študijných ciest, exkurzií
- počet obnovených tradícií

Oprávnení užívateľa opatrení :

- pre Opatrenia č. 2.1. - obec, miestne iniciatívy v rozvoji, kultúre, vzdelávaní, športe
- pre Opatrenia č. 2.2. - obec, podnikatelia, inštitúcie a organizácie, subjekty podnikajúce v službách verejnosti, miestne iniciatívy v rozvoji, charite a sociálnych službách

Špecifický cieľ (priorita) č. 3:	Rozvoj služieb a podnikania vo vidieckom prostredí
---	---

Zdôvodnenie:

Obce v mikroregióne vrátane obce Strelníky majú dostatočný potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti remeselnej výroby, spracovania dreva, poľnohospodárstva, včelárstva, poľovníctva, agroturistiky a predovšetkým cestovného ruchu. Mimo poľnohospodárskej výroby sa v obci takmer nepodniká. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikajú pôvodné remeslá využiteľné napr. v cestovnom ruchu. Kultúrno-historický potenciál obce je v uspokojivom stave. Cykloturistika, pešia a náučná turistika, bežecké trate nie sú na dostačujúcej úrovni. V obci je vybudované ubytovacie a stravovacie zariadenie. Ubytovanie na súkromí prakticky neexistuje. Chýba tu ponuka služieb pre hostí z okolia napr. kúpeľných hostí, turistov a chýba produkt-cieľ návštevy obce Strelníky. Orientačný systém v obci taktiež chýba ako aj turisticko-informačná kancelária resp. iná podobná služba.. Informácie turistom poskytuje len obecný úrad. Propagácia obce je minimálna, chýbajú obecné a mikroregionálne propagačné materiály. Obec takmer nevyužíva svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Spolupráca na regionálnej úrovni je v rámci budovania regionálneho produktu CR v náučno-poznávacom turizme tzv. „Banskobystrický geopark“, ktorý je jedným z troch geoparkov Slovenska práve v regióne Banská Bystrica.

Opatrenia:

1. **Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť obce na rozvoj cestovného ruchu**
2. **Rozvoj podnikateľského prostredia v lesníctve, poľnohospodárstve a službách cestovného ruchu**

Opatrenie č. 3.1. Zvýšiť atraktivitu obce na rozvoj cestovného ruchu

Aktivity (investície):

1. vzdelávacie a informačné akcie, výmenné návštevy podnikov, poradenské služby, spolupráca – zameranie na zavádzanie inovácií, zlepšovanie výkonnosti podnikov, prenos vedomostí v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
2. podpora rozvoja cestovného ruchu (konceptia CR, tvorba produktov, ponuka služieb a pod.)
3. aktivity marketingu a propagácie vidieckeho cestovného ruchu
4. budovanie komplexných priestorov letnej a zimnej turistiky
5. budovanie verejných investícií na zvyšovanie atraktivity územia (prístupy k minerálnym prameňom, gazdovské dvory a školy remesiel, rozhľadňa, amfiteáter a pod.)
6. budovanie mikroregionálnej siete turistických trás (cyklistika, lyžovanie, korčuľovanie, turistika, beh, náučné chodníky ai.)
7. budovanie náučných, kultúrno-poznávacích a tématických produktov a trás (banícka história, história SNP, geologické a prírodné hodnoty, Banskobystrický geopark atd.)
8. aktivity zamerané na údržbu a značenie všetkých existujúcich a nových trás (bežkárske a zjazdové trate, turistické, cyklistické, náučné ai.)
9. budovanie oddychových miest s prístreškami na trasách turistických, náučných chodníkov a cyklotrás
10. tvorba a budovanie informačného a orientačného systému v obci a krajine pre turistov (informačná kancelária, poradenské služby, orientácia v obci a pod.),
11. budovanie a rekonštrukcie odstavňových priestorov pre dopravu turistov
12. aktivity na zlepšenie informovanosti pre návštevníka
13. aktivity zamerané na propagáciu obce a mikroregiónu (propagačné materiály, web stránky o obci a mikroregióne a pod.),
14. zriadenie pamätnej izby, obecného múzea
15. aktivity na odstránenie objektov znehodnocujúcich prostredie
16. podpora organizácie výstav a kongresovej turistiky
17. nadobecné aktivity spoločnej propagácie obce, mikroregiónu a turistických lokalít (organizovanie súťaží, kongresov, výstav, podujatí, prezentácií apod.)
18. aktivity na zlepšenie informovanosti pre návštevníka (letáky a informačné materiály, sprievodcovstvo a pod.)
19. budovanie doplnkových podujatí blízkyh strediskám zimnej a letnej turistiky a kúpeľom (salaš, zručnosti, simulácie povstaleckých bojov, života baníkov, partizánov, divadlo a pod.)
20. podpora rozvoja malých a stredných podnikov v cestovnom ruchu

Opatrenie č.3.2. Rozvoj podnikateľského prostredia v lesníctve, poľnohospodárstve a službách cestovného ruchu

Aktivity (investície):

1. rozvoj služieb verejnej správy pre malé a stredné podnikanie
2. zakladanie malých podnikov a vytváranie pracovných miest
3. modernizácia, zlepšenie a rozvoj poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva v súlade so zachovaním krajinného obrazu obce
4. diverzifikácia poľnohospodárskych a lesohospodárskych činností v turizme (agroturistika, malé výrobné, prezentácia výroby apod.)
5. podpora malých, mladých farmárov, podpora rozvoja malých, rodinných agrofariem s využitím aj v turizme
6. aplikácia moderných foriem hospodárenia s pôdou aj zavádzaním spoločných hospodárskych dvorov
7. investície do nepoľnohospodárskych činností, podpora živnostníkov, remeselníkov a pod.
8. finalizácia produkcie výroby s uplatnením predaja v miestnom až regionálnom rozsahu
9. investície do spracovania a marketingu poľnohospodárskych produktov
10. budovanie doplnkových komerčných služieb, zariadení a prevádzok blízky strediskám zimnej a letnej turistiky a existujúcich zariadení cestovného ruchu (požičovne, krajčírstva, opravovne, nákupné stredisko a pod.)
11. zriaďovanie služieb zábavy a obchodu s predajom výrobkov miestnej výroby
12. budovanie ubytovania na súkromí s využitím existujúceho domového fondu
13. zriadenie malých výrobných prevádzok (výroba mlieka, mliečnych produktov, práca s ovčou vlnou, tkanie kobercov, drevovýroba, kamenárska výroba, spracovanie využiteľných odpadov a pod.),
14. budovanie investícií na zvyšovanie atraktivity územia (prístupy k minerálnym prameňom, gazdovské dvory a školy remesiel, rozhľadňa na Varte Ftáčnika, amfiteáter a pod.)
15. rekonštrukcie existujúcich obecných budov s viacfunkčným využitím – ubytovanie, klubovne, posilňovne a pod.,
16. budovanie a rekonštrukcie športovo – rekreačnej vybavenosti verejných služieb pre využitie v komerčných službách turistom (futbalové, volejbalové, detské a multifunkčné ihriská, kryté bazény, kúpalisko, posilňovne, kolkárne, klziská, rybník a pod.)
17. budovanie služieb turistom (ubytovanie, stravovanie, kolkárne, ihriská, fitness, požičovne športových potrieb, sociálne zariadenia, bankomaty, zmenárne a iné)
18. komunikácia a spolupráca s podnikateľským prostredím a pomoc na začatie podnikania pre mladých farmárov

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet nových podnikajúcich subjektov
- počet novovzniknutých služieb
- počet nových rodinných fariem
- počet nových spoločných hospodárskych dvorov
- počet zapojených poľnohospodárskych podnikov do finalizácie produkcie
- počet produktov miestnej výroby na trh
- počet km siete poznávacích trás
- počet zriadených náučných chodníkov
- počet turistov prechádzajúcich náučnými chodníkmi a sieťou poznávacích trás
- počet vybudovaných oddychových miest s prístreškami
- počet informačných a orientačných objektov
- počet dobudovaných ubytovacích kapacít / počet lôžok
- počet dobudovaných stravovacích kapacít / počet stoličiek
- počet ubytovacích kapacít na súkromí / počet lôžok
- počet vydaných propagačných materiálov
- www stránka / počet návštev na stránke
- počet zriadených pamätných izieb, obecných domov
- počet návštevníkov
- počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných lyžiarskych vlekov, tratí
- počet zorganizovaných výstav a kongresov
- počet zriadených nových prevádzok pre účely doplnkových služieb
- počet novovzniknutých a obnovených remesiel
- počet nových služieb turistom
- počet kurzov a účastníkov

Oprávnení užívateľa opatrení :

- pre Opatrenia č. 3.1. - obec, miestne iniciatívy v rozvoji a cestovnom ruchu, združenia podnikateľov
- pre Opatrenia č. 3.2. - obec, , podnikatelia,

2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu

Aktérmi programu sú:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.1. Riadiaci orgán Programu rozvoja –PHSR

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom programu volená resp. Obcou zriadená tzv. „**Rada rozvoja obce**“.

Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Obec podľa zákona č. 539/2008:

- ☐ spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- ☐ spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- ☐ zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonom.-sociál. rozvoju obce a VÚC
- ☐ spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

adresa a kontakty

riadiaceho orgánu pre program

Obecný úrad Strelníky

976 55 Strelníky 63

Tel. č. 048 429 5331

Email: strelniky@post.sk

zodpovedná osoba: starosta obce Strelníky : **Ján Majer**

(tel. kontakt : 048 429 5331, mobil: 0905 642290, email: starosta@strelniky.sk)

(schváli zastupiteľstvo obce uznesením)

Aktérmi programu sú:

- riadiaci a monitorovací orgán
- koneční realizátori (obec, občania, podnikatelia, združenia, spolky, kluby atď.)
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.2. Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja –PHSR

Opatrenia na organizačné zabezpečenie efektívnej realizácie, monitorovania a hodnotenia

Programu rozvoja je potrebné záväzne zabezpečiť v zmysle uznesenia „**Rady rozvoja obce**“ a uznesenia zastupiteľstva obce takto:

1. stanoviť spracovanie hodnotiacej správy Programu za príslušný rok každoročne v termíne do 15.2. nasledujúceho roka (napr. správu za rok 2014 v termíne do 15.2.2015)
2. zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov programu (zodpovednosť a metodika)
3. stanoviť zjednodušený spôsob zverejnenia príslušnej správy (letáky, médiá, tlač)
4. zabezpečiť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
5. zabezpečiť spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti Programu
6. zabezpečiť súlad rozvojových zámerov z územia s Programom rozvoja
7. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení
8. zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov a fundraising
9. každoročne zostaviť koncentráciu finančných zdrojov obce na prípravu kofinancovania rozvojových projektov (rezerva v rozpočte obce)

10. zabezpečiť profesionálne účtovníctvo pre projekty zo štrukturálnych fondov EÚ (vyškolenie a financovanie)
11. zabezpečiť mobilizáciu zdrojov z územia a vyškolenie vlastných resp. externých odborníkov pre projektovú činnosť.

3. Finančné zabezpečenie - Strelníky

Odhad objemu potrebných finančných zdrojov a možnosti ich zabezpečenia pre roky 2014-2015, 2016-2017 – tabuľka cieľov a opatrení z Akčného plánu – príloha č. 1

číslo	Špecifický cieľ (Priorita)		%	2014 -2015	EUR	%	2016 - 2017	EUR	SPOLU
	č.	Opatrenie							Eur
1	Zlepšenie a udržanie vidieckej krajiny a životného prostredia								
	1.1	Zvýšiť environmentálne povedomie a kvalitu životného prostredia	37		162 500	63		280 500	443 000
	1.2	Obnoviť dedinu a vidiecku krajinu a zlepšiť stavebnotechnický stav obce	33		132 500	67		272 500	405 000
		Opatrenie celkom	35 13,98		295 000	65 26,2		553 000	848 000
2	Budovanie dedinskej komunity a zlepšenie životných podmienok obyvateľov								
	2.1	Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie	71		6 200	29		2 500	8 700
	2.2	Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu	4		25 000	96		584 000	609 000
		Opatrenie celkom	5 1,48		31 200	95 27,78		586 500	617 700
3	Rozvoj služieb a podnikania vo vidieckom prostredí								
	3.1	Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť obce na rozvoj CR	28		40 000	72		105 000	145 000
	3.2	Rozvoj podnikateľského prostredia v lesníctve, poľnohospodárstve a službách cestovného ruchu	45		225 000	55		275 000	500 000
		Opatrenie celkom	41 12,56		265 000	59 18		380 000	645 000
		SPOLU (Opatrenia na rok)	100			100			
		SPOLU (Priority) 100%	28		591 200	72		1 519 500	2 110 700

4. Monitoring

4.1. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu - Príloha č. 2 s ustanovením merateľných ukazovateľov

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude v termíne do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov vid'. príloha č. 2.

4.2. Monitorovací orgán Programu rozvoja –PHSR

Monitorovacím orgánom bude zvolený orgán združenia v zmysle organizačného zabezpečenia.

adresa a kontakty

monitorovacieho orgánu pre program

Obecný úrad Strelníky

976 55 Strelníky 63

Tel. č. 048 429 5331

Email: strelniky@post.sk

zodpovedná osoba: (tel. kontakt :)
(meno zodpovednej osoby navrhne a schváli zastupiteľstvo obce uznesením)

5. Časový harmonogram realizácie programu

5.1. Krátkodobé plánovanie do roku 2017

Plánovanie na 2-3 roky sa uskutočňuje za účelom plánovania a kumulácie vnútorných zdrojov (ľudských, materiálnych a finančných) a za účelom koordinácie a súladu s prijatými prioritami obce.

Ide o podrobný prieskum záujmov miestnych a regionálnych rozvojových aktérov a ich koordináciu v záujme skutočných potrieb a možností. Rovnako takéto plánovanie vytvára výborné predpoklady pre partnerskú spoluprácu a spoločné rozvojové projekty s vyššou uskutočniteľnosťou a trvalou udržateľnosťou. Kvalitným plánovaním je možno predchádzať nesprávnym rozhodnutiam ako aj možným stretom záujmov rôznych záujmových skupín v rozvoji obce.

Akčný plán obvykle zabezpečuje:

- Úlohy
- Personálna náročnosť
- Časová náročnosť
- Finančná náročnosť
- Zodpovednosť za realizáciu.

Akčné plánovanie sa v nasledujúcej etape vo väzbe na priority rozvoja obce bude zaoberať programovaním jednotlivých rozvojových oblastí v zmysle špecifických cieľov a opatrení na obdobie 2 – 3 roky.

VZOR PRACOVNÉHO LISTU IDENTIFIKÁCIE PROJEKTU
Krátkodobé plánovanie aktivít rozvoja v časovom horizonte 2-3 roky.

Aktivita (presné pomenovanie):	
Zodpovedná osoba / organizácia	
Čas realizácie, doba trvania (od-do)	
Rozpis realizačných etáp (akcií) v rámci aktivity	
Rozpočet (celkový náklad, rozpis podľa etáp)	
Možné finančné zdroje (vlastné, národné a zahraničné zdroje)	

Poznámka: Akčný plán je krátkodobý plán a je nutné ho min. 1x dvojročne vyhodnotiť a aktualizovať. Jeho význam je v plánovaní krátkodobých investícií ako záväzný podklad pre plánovanie doplnkových finančných zdrojov (vlastných, obecných, úverových a pod.)

5.2. Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017 - príloha č. 1

INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA

Informovanosť a publicita Programu rozvoja – PHSR

Program rozvoja obce bude po schválení jeho znenia zverejnený na web stránke obce www.strelniky.sk, tlačenou formou letáka pre verejnosť a v miestnej tlači. Súčasťou zverejnenia informácie o Programe je nevyhnutné zabezpečiť formu diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas a pod.) za účelom zrozumiteľnosti o možnostiach širokého uplatnenia Programu, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EÚ fondov. Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu.

„**Rada rozvoja obce**“ zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

„**Rada rozvoja obce**“ zabezpečí slávnostné uvedenie Programu rozvoja „do života“ za účasti regionálnych partnerov, orgánov štátnej správy, regionálnej samosprávy a susedných obcí za účelom poskytnutia informácie o možných dopadoch resp. spolupráci v budúcom rozvoji.

Účastníkmi programovania sú:

- manažment obce
- akčná plánovacia skupina obce
- formálne štruktúry – mimovládne a neziskové organizácie a komunitné nadácie
- neformálne – miestne záujmové skupiny (spolky, kluby apod.)
- rôzne skupiny založené ako lokálne partnerstvá so spoločným záujmom
- podnikateľské siete, zväzy, únie, združenia výrobcov, spracovateľov
- regionálne profesné zväzy
- rôzne partnerstvá verejného a súkromného sektoru
- jednotlivci a výrazné osobnosti
- experti - odborníci
- podporné orgány (národné, regionálne aj medzinárodné organizácie)

Prílohy k dokumentu

Príloha č. 1 : Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017

Príloha č. 2 : Monitorovacia tabuľka

Príloha č. 3 : Ako pracovať Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- Kavčáková I.a kol.: Programovanie trvaloudržateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov – metodika ako spracovať strategický dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Združenia vidieckych obcí, 2002
- Súpis pamiatok na Slovensku
- Kroniky obcí Mikroregiónu RENTaR
- Brožúrky o obciach, poskytnuté obecnými úradmi
- Obecné noviny
- Kolektív, 2002 : Atlas krajiny SR. MŽP SR Bratislava
- Kolektív, 1979 : Encyklopédia Slovenska. Veda Bratislava
- Kolektív, 1985 : Encyklopédia Zeme. 1.vyd. Bratislava
- Kolektív, 1985: Encyklopédia Zeme.1.vyd. Bratislava
- Kolektív: Klimatické pomery na Slovensku. Vybrané charakteristiky. Zborník prác SHMÚ. Zväzok 33/I. Bratislava
- Kolektív: Zborníky prác SHMÚ. Bratislava
- Machek P. a kol., 1990: Stredoslovenské vulkanity. Ostrava
- Mazúr, 1980 : Atlas SSR, SAV a SÚGK, Bratislava
- Michalko J. : Geobotanická mapa ČSSR
- Otruba J., 1964 : Veterné pomery na Slovensku. Bratislava
- SAŽP, 1995 : RÚSES okresu Banská Bystrica.
- P.Bielek, B. Šurina, b. Ilavská, J.Vilček, Naše pôdy (poľnohospodárske), VÚPÚ Bratislava 1998
- Michal Džatko, Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska,VÚPOP 2002
- Milan Demo a kolektív, Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine, SPÚ Nitra 1998
- URKEA Banská Bystrica, VÚC Banskobystrického kraja
- Štatistický úrad SR